

1 Petak, 16. maj 2025.

2 [Javna sednica]

3 [Žalbena rasprava]

4 [Žalilac učestvuje u postupku putem video-
5 konferencijske veze]

6 --- Po početku zasedanja u 10:00h

7 SUDIJA PICARD: [Prevod] Dobar dan svima.

8 Molim sudskog službenika da najavi predmet.

9 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Dobar dan, časni sude. Ovo je
10 predmet broj KSC-CA-2024-03, Specijalizovani tužilac protiv
11 Pjetera Shale.

12 SUDIJA PICARD: [Prevod] Hvala.

13 Konstatujem da kao i juče, g. Shala nije fizički prisutan
14 u sudnici, ali on prati današnje zasedanje putem video-
15 konferencijske veze.

16 Sada ću ljubazno zamoliti strane u postupku i zastupnika
17 žrtava da se predstave, počevši od branilaca g. Shale.

18 G. GILISSEN: [Prevod] Dobar dan, časni sude. Naš tim je u
19 istom sastavu kao i juče. Kao što ste rekli, g. Shala prati
20 zasedanje putem video-konferencijske veze. Mi smo ovde g.
21 Aouini, gđa Cariolou, gđa Petrovica, gđa Kolbe, Goncalves,
22 Ameziane i Mustafai i ja sam Jean-Louis Gilissen. Hvala.

23 SUDIJA PICARD: [Prevod] Hvala.

24 A u ime tužilaštva.

25 G. DE MINICIS: [Prevod] Dobar dan, časni sude. Kao

Žalbena rasprava (Javna sednica)
Izjašnjenje Specijalizovanog tužilaštva (Nastavak)

Strana 2

1 zastupnici tužilaštva, Kimberly West, specijalizovani tužilac,
2 Maria Wong, Line Pedersen, Max Karakul. Sarah Clanton i ja,
3 Filippo de Minicis.

4 SUDIJA PICARD: [Prevod] Hvala.

5 A, kao zastupnik žrtava.

6 G. LAWS: [Prevod] Dobar dan, časni sude. Ja sam Simon
7 Laws, zastupnik žrtava u ovom predmetu, zajedno sa
8 kozastupnicom Mariom Radziejowskom.

9 SUDIJA PICARD: [Prevod] Hvala.

10 Danas nastavljamo žalbeni pretres u vezi sa žalbom koju
11 je g. Shala uložio protiv prvostepene presude od 16. jula
12 2024. godine. Radićemo na sledeći način. Malo smo izmenili
13 raspored, kako bismo omogućili svim stranama da imaju dovoljno
14 vremena da odgovore na pitanja panela.

15 Prvo ćemo nastaviti sa iznošenjem izjašnjenja tužilaštva
16 koja su još preostala u vezi sa 14. žalbenim razlogom o
17 odmeravanju kazne, kao i odgovorima o pitanja panela. To će
18 ukupno trajati 50 minuta. Što će reći do 10:50h. Zatim ćemo
19 čuti odgovor zastupnika žrtava, što će trajati jedan sat, do
20 11:50. Zatim ćemo napraviti pauzu od 20 minuta, od 11:50h do
21 12:10h. Zatim će odbrana g. Shale imati ukupno 40 minuta za
22 svoja završna izjašnjenja i odgovor na pitanja panela. Od
23 12:10h do 12:50h. I na kraju ćemo čuti lično obraćanje g.
24 Shale, za šta će on na raspolaganju imati deset minuta, od
25 12:50h do 13:00h.

Sada su na redu zastupnici tužilaštva. Izvolite, imate reč i imate na raspolaganju vreme do 10:50h.

GĐA CLANTON: [Prevod] Dobar dan, časni sude.

Kada je reč o 14. žalbenom navodu, od nas je zatraženo da iznesemo svoj stav o tome, da li presuda Ustavnog suda koja je doneta 17. aprila 2025, utiče na zaključke pretresnog veća.

To nije slučaj. Ta presuda Ustavnog suda naprotiv potvrđuje i dodatno ide u prilog ispravnosti analize primerene kazne koju je izneo pretresni panel.

U pomenutoj presudi, veće Ustavnog suda razjasnilo je određene uslove za izricanje kazne, konkretno, prihvativši prethodni zaključak apelacionog panela da princip *lex mitior* može da se primenjuje samo na zakone koji su obavezujući za Specijalizovana veća, Ustavni sud je dodatno potvrdio i razjasnio jedan važan princip. Odluke Ustavnog suda su obavezujuća -- obavezujuće za pravosuđe i za sva lica i ustanove Republika Kosovo.

Jasna formulacija člana 116(1) Ustava.

To nalaže, nasuprot onome što se trudi u 14. žalbenom navodu u žalbenom podnesku odbrane, pretresni panel nije pogrešno protumačio pravne uslove vezane za član 44(2)(a) i (b). Pretresni panel je na primeren način uzeo u obzir zakon koji je bio na snazi u vreme izvršenja krivičnih dela, kao i sve kasnije blaže zakone i utvrdio je da kasniji zakoni koji su doneti posle izvršenja predmetnog krivičnog dela, propisuju

1 jednaku ili strožu kaznu od zakona koji je u relevantno vreme
2 bio na snazi.

3 Pretresni panel je uzeo u obzir sve relevantne pravne
4 izvore i druga načela koja utiču na odmeravanje kazne. Pre
5 nego što je doneo odluku o odgovarajućoj kazni, koja odražava
6 težinu krivičnih dela, kao i ukupno krivično postupanje
7 žalioca.

8 Juče je odbrana iznela, da je pretresni panel pogrešio
9 što nije primenio zakon koji je u relevantno vreme bio na
10 snazi. To je drugi arumen -- artument od onog koji su
11 predstavnicima odbrane izneli u žalbenom podnesku. Tako da ću ja
12 samo kratko konstatovati da je u pitanju ustaljena sudska
13 praksa, da raspon kazni koji je propisan u domaćim zakonima,
14 nije nešto što obavezuje Specijalizovana veća Kosova, a veće
15 Ustavnog suda, Vrhovni sud, apelacioni panel i pretresni
16 paneli u predmetima Mustafa i Shala su svi to potvrdili svojim
17 odlukama.

18 Prethodne odluke apelacionog panela, sadrže zaključke da
19 primena zakona o Specijalizovanim većima ne predstavlja
20 kršenje principa zakonitosti. Upućujem vas na podnesak F10, od
21 11. februara 2022, stavovi 24 do 31. U istoj toj odluci
22 apelacioni panel je potvrdio odluku sudijske za prethodni
23 postupak koja se odnosila na predvidljivost i mogućnost za g.
24 Shalu, da se obavesti o UZP-u.

25 Nasuprot onome što je juče izneto, Shali je bilo

1 predvidljivo da bi mogao da bude kažnjen još 1999. godine, a
2 razlozi za to izneti su u stavu 36 podneska F10.

3 Mada raspon kazne nije određen u međunarodnom običajnom
4 pravu, drugi sudovi su konstatovali da nema sumnje da su ratni
5 zločini među najtežim krivičnim delima i da podležu kazni
6 zatvora i to u njenim najstrožijim oblicima. Časni sude,
7 upućujem vas na žalbenu presudu u predmetu mladić, stav 564,
8 gde se poziva na žalbenu presuda iz predmeta Čelebić i stav
9 817.

10 Ukratko, tužilaštvo konstatuje i razjašnjenje Ustavnog
11 suda, njegove presude od 17. aprila 2025, gde je konstatovano
12 da sledeća načela utiču na odmeravanje kazne. Prvo, raspon
13 kazni predviđen domaćim zakonodavstvom nije obavezujuć za ovaj
14 sud. Zatim, princip *lex mitior* ne odnosi se na član 44(2).

15 Drugo, što se tiče analize prema članu 44(2)(a), raspon
16 kazni koji je bio na snazi u predmetno vreme, potiče iz
17 krivičnog zakonika SFRJ iz 1976. godine. To je bio zaključak
18 pretresnog panela u žalbenoj presudi protiv Mustafe.

19 Pored toga, u pitanju je predmet o kome se sudilo pred
20 MKSJ-om, koji je u više navrata, odn. konzistentno donosio
21 zaključak da ga ne obavezuje praksa izricanja kazni koja je
22 važila u bivšoj Jugoslaviji, konstatujući pri tome, da je
23 Krivični zakon SFRJ iz 1976, relevantni domaći zakon. Upućujem
24 vas na fusnotu 291 iz presude Ustavnog suda.

25 Treće, raspon kazni prema članu 44(2)(b), može se naći u

1 fusnoti 2190 prvostepene presude, i to je identično
2 zaključcima iz fusnote 1284 prve presude po Mustafinoj žalbi,
3 iako ni jedna od tih kazni nije blaža od kazni predviđenih
4 Krivičnim zakonom SFRJ iz 1976, koji je izmenjen i dopunjen
5 regulativom UNMIK-a 1999/24 i niti zakonom koji propisuje
6 minimalnu kaznu.

7 Praksa odmeravanja kazne povezana sa rasponom kazne
8 predviđenim po domaćem zakonodavstvu, takođe je nešto što
9 treba uzeti u obzir, a pretresno veće to je učinilo u stavu
10 1070 prvostepene presude. I najzad, treba primetiti da je u
11 presudi Ustavnog suda prihvaćeno tumačenje prava koje je dao
12 apelacioni panel, recimo prilikom donošenja prve žalbene
13 presude u predmetu Mustafa od 14. decembra 2023. Konkretno, u
14 presudi Ustavnog suda, izraženo je slaganje sa tumačenjem
15 zakona apelacionih veća, tamo gde je žalbena presuda u
16 predmetu Mustafa u sukobu sa kasnijom odlukom veća Ustavnog
17 suda u vezi sa pitanjem zakonitosti.

18 S tim u vezi, tužilaštvo konstatuje da je pretresni panel
19 u predmetu Shala, preuzeo analizu iz žalbene presude protiv
20 Mustafe od 14. decembra 2023. godine. Ne bi trebalo razmatrati
21 dalje greške koje su navodno izvršili Vrhovni sud u odluci o
22 zakonitosti, ili u odluci o ponovnom odmeravanju kazne u
23 predmetu Mustafe, to nije obavezujuće za ovaj apelacioni
24 panel, s obzirom da bi se u -- da se u odluci o ponovnom
25 izricanju kazne Mustafi, ponavlja greška koja proističe iz

1 pogrešne analize merodavnog prava od strane veća Ustavnog
2 suda.

3 Odbrana je juče takođe dovela u pitanje ispravnost
4 presude izrečene g. Shali zbog nekih drugih faktora kao što su
5 kazne izrečene drugim licima ili okolnosti koje se odnose na
6 optuženog. To treba odbaciti, jer je kazna koja mu je izrečena
7 srazmerna, a s obzirom i da Shala nije uspeo da ukaže na neku
8 jasnu grešku u analizi pretresnog panela. Većina pitanja koja
9 su juče pokrenuta su nešto čime se bavimo u stavovima 262 do
10 268 našeg podneska kojim odgovaramo na žalbu i ja to sada neću
11 ponavljati.

12 Kazna u ovom predmetu izrečena je uzimajući u obzir
13 odgovarajuće primerene faktore, a to su težina krivičnih dela,
14 njegove posledice, doprinost optuženog izvršenju krivičnih
15 dela, njegove lične okolnosti i za sve te faktore već smo
16 naveli postojanje olakšavajućih ili otežavajućih okolnosti.

17 Ni jedan razumni prosu -- prosuditelj činjenica nije
18 sprečen da primeni široka diskreciona ovlašćenja kada ceni
19 relevantne faktore i odmerava kaznu.

20 U svojoj analizi, prilikom obrazloženja kazne, pretresni
21 panel je iscrpno opisao težinu krivičnih dela i patnje žrtava.
22 Zaključio je da je težina krivičnih dela velika kao i njihove
23 posledice, skrenuo je pažnju na lično učešću g. Shale, njegovu
24 aktivnu ulogu u maltretiranju žrtava i zaključio da je
25 postojao visok stepen umišljaja.

Panel je razmotrio sve relevantne okolnosti, uključujući i to da Shala nije imao formalnu komandnu ulogu. Panel je uzeo u obzir izjašnjenja odbrane u vezi sa ličnim okolnostima optuženog i objasnio kako ni jedna od tih okolnosti ne iziskuje smanjenje kazne u ovom predmetu. Panel je izneo i detaljno obrazloženje u svojim zaključnim razmatranjima.

Panel je napomenuo da postoje razne teškoće sa kojima se optuženi suočio u svom ličnom iskustvu tokom učešća u sukobu, ali je zaključio da se tim faktorima ne može pridati veliki značaj, s obzirom da oni ne utiču na mogućnost smanjenja kazne. Panel je -- odbrana je juče tvrdila da panel nije na individualan način pristupio odmeravanju kazne i da nije dovoljno uzeo u obzir lične okolnosti. Međutim, analiza svega toga date u stavovima 1119 i 1118 prvostepene presude.

PREVODILAC: [Prevod] Prevodioci napominju da zbog velike brzine ne mogu da stignu da prevedu sve što zastupnica tužilaštva čita sa dokumenta koji nam nije dostupan.

GĐA CLANTON: [Prevod] Prvostepeni panel je zaključio da je primereno izreći kaznu koja je izrečena. Važno je da je prvostepeni panel imao pravo da izrekne strožu ili blažu kaznu i po domaćim zakonima prema članu 44(1).

U odgovoru na žalbu koju je Mustafa imao pravo da uloži, pa mu je time izrečena i blaža kazna, važno je podsetiti se na razliku između ova dva predmeta, uključujući tu i osudu za krivično delo ubistva. U predmetu Mustafa, prvostepeni panel

1 utvrdio je da je Mustafa odgovoran između ostalog zbog ličnog
2 učešća i postupanja sa žrtvama koje je imalo smrt kao
3 posledicu i utvrđeno je da je on imao odgovarajući umišljaj.
4 To je u prvostepenoj presudi stav 745 i 818.

5 Mustafa nije osuđen za fizičko izvršenje ubistva. To je
6 dakle potpuno drugačiji scenario u pogledu činjenica od onoga
7 što je utvrđeno u vezi sa ubistvom.

8 U ovom predmetu, u kome je g. Shala bio prisutan i
9 učestvovao je u izuzetno žestokom premlaćivanju žrtve ubistva.
10 Njegova uloga je bila direktna. On je bio neposredni i svesni
11 učesnik u tim događajima. Dakle, vid njegovog učešća, ukazuje
12 na Shalinu odluku i rešenost da ubije žrtvu ubistva.

13 Dokazi koje su izneli drugi zatvorenici, što su moje
14 kolege i juče dotakle, o tome da je došlo do obilnog
15 krvarenja, isključuju sve argumente da Shala nije imao svest o
16 tome da je žrtva ubistva u kritičnom stanju u relevantno
17 vreme. Taj zatvorenik je bio upucan [BRISANO] zatim
18 premlaćen i o -- na kraju je podlegao svojim povredama. Panel
19 je opisao njegovu agoniju kao otežavajući faktor.

20 Ne sugerišući da je Mustafino vladanje bilo u manjoj meri
21 inkriminišuće ili surovo, važno je podsetiti se šta je g.
22 Shala učinio žrtvi ubistva i drugim žrtvama u ovom predmetu
23 kada je imao priliku. Kazna izrečena Mustafi od 15 godina na
24 koju se poziva branilac g. Shale, je rezultat odluke Vrhovnog
25 suda o pitanju zakonitosti, a veće Ustavnog suda sada je

1 utvrdilo da je ta odluka bila zasnovana na pogrešnom tumačenju
2 zakona. Dakle, to se ne može koristiti kao pouzdan izvor za
3 poređenje.

4 Apelacioni panel je odlučio da Mustafi smanji kaznu
5 između ostalog zbog toga, što je veće Ustavnog suda utvrdilo
6 odgovarajući raspon kazne, što je međutim bilo greška. Pravni
7 osnov za odluku Vrhovnog suda o zakonitosti i kasnije odluka o
8 izmeni kazne, sadrže pravne greške koje ne treba ponavljati,
9 jer bi to uticalo na ispravnu analizu koju je izvelo
10 prvostepeno veće u ovom predmetu.

11 Treba reći da je vrlo delikatna stvar da se upoređuju
12 presude iz različitih predmeta koji su doneli jedan ili drugi
13 panel, a to je prepoznao žalbeno veće MKSJ-a i to je prepoznao
14 žalbeni panel u žalbenoj presudi izrečenoj Mustafi. Upućujem
15 na stav 266 našeg odgovora.

16 Ranije sam pomenula da jedan od otežavajućih faktora na
17 koje je panel skrenuo pažnju, bila produžena agonija i zatim
18 smrt žrtve ubistva. Panel je utvrdio da su postojala dva
19 otežavajuća faktora. Izvršenje krivičnog dela sa posebnom
20 surovošću što je povezano sa agonijom žrtve i izvršenje
21 zakona, izvršenje krivične -- krivičnog dela protiv posebno
22 osetljivih lica koja su bila bespomoćna.

23 Panel je opisao kako je sve to surovo izvršeno, pogotovu
24 kada je reč o ovom ubistvu, što je pokazalo kakvo je psihičko
25 mučenje naneto tim žrtvama. To je u stavu 1097 prvostepene

1 presude.

2 U svakom smislu, ne samo kada je reč o ubistvu, dokazi
3 ukazuju na brutalnost uslova zatvora i maltretiranje žrtava. U
4 stavu 1106 presude je konstatovano da je to lice bilo prvo
5 koje je povređeno, prvo koje je udrarilo i koje je delilo
6 krivičnu nameru. Shalina kazna je -- pravično odražava težinu
7 krivičnih dela i ulogu koju je on imao u izvršenju tih dela.

8 Časni sude, sada ću preći na odgovaranje na pitanja koja
9 ste imali.

10 Juče nam je postavljeno prvo pitanje, gde se pita da li ima
11 nekih elemenata koji činjenično prave razliku između predmeta
12 sa MKSJ-a na koje ste se pozvali i činjenica u ovom predmetu.
13 Sudska praksa sa drugih suda [kao što je prevedeno] podržava
14 zaključak panela, da bezbednosni razlozi ne mogu opravdati
15 pritvaranje lica.

16 Kao što sam juče rekla, reference su sledeće presude,
17 odn. više presude uključujući i drugostepena presuda u
18 predmetu Delalić.

19 Postoje određene činjenične razlike između ovih predmeta
20 u pogledu mesta, obima i vrste učinilaca, trajanje operacije u
21 logorima, međutim, to ne znači da iskaz zatvorenika treba da
22 se smatra da je manje -- da ima manju dokaznu vrednost, zato
23 što postoje neke činjenične razlike.

24 Svedočenje zatvorenika u ovom predmetu je direktni iskaz
25 o više važnih stvari. Najpre, oni su direktno govorili o tome,

1 gde su bili pre nego što su zatvoreni. Oni su govorili o
2 okolnostima koje su prethodile trenutak kada su odvedeni u
3 zatvor i koje im je objašnjenje dato u pogledu toga zašto su
4 zatvoreni ako je bilo koje dato. Mnogi zatvorenici su dali
5 direktno svedočenje o optužbama koje su iznete protiv njih.

6 Pravilo 138 navodi koji su uslovi za prihvatanje
7 svedočenja. Pretresni panel je opsežno izvršio ocenu
8 verodostojnosti svih svedoka. Pozivam se na pasus 71 i 96 do
9 283 prvostepene presude. Pretresni panel je zaključio da
10 izjave zatvorenika u pogledu njihovog hapšenja, kako je
11 izgledao zatvor, uslovi u zatvoru, prisustvo i zlostavljanje
12 drugih zatvorenika, uloga pripadnika OVK, su i te kako
13 potkrepljeni izjavama i svedočenjima uključujući i nalazima
14 forenzičkog veštaka. Pozivam se na stavove presude 103, 123,
15 130, 140, 166 i 180.

16 Valja napomenuti, da se u prvostepenoj presudi konstatuje
17 da su svedoci bili konsistentni u pogledu opisa. To je u stavu
18 590.

19 Kad je reč takođe dalje o verodostojnosti svedoka, možete
20 pronaći naše argumente u prav -- stavovima 54 do 101 našeg
21 podneska.

22 I na kraju, pomenula sam drugostepenu presudu u predmetu
23 Delalić. U toj presudi se kaže: "Nakon što su salušani
24 zatvorenici, pretresno veće je moglo da prihvati iskaz tih
25 zatvorenika.

1 Nakon što su uzeti u obzir sve pojedinosti tih lica koja
2 su bila zatvorena, pretresni panel je izveo zaključke o
3 prirodi operacije zatvaranja i konstatovao da zatvorenici nisu
4 bili zatvoreni zato što su postojali ozbilji legitimni razlozi
5 za to u smislu da su predstavljali opasnost po bezbednost."

6 Zaključak pretresnog panela treba da bude potvrđen, zato što
7 je pokazano da ni jedan drugi razumni presuditelj o
8 činjenicama nije mogao doneti drugačiji zaključak.

9 Časni sude, sada bih prešla na drugo pitanje.

10 Sudija Ambos je pitao, da li strane u postupku mogu da
11 prokomentarišu iskaze iz spisa koje ne potiču -- koji ne potiču
12 od zatvorenih lica, a što je relevantno za zaključak
13 pretresnog panela u stavu 947 presude da su zatvoren -- da
14 zatvorenici nisu bili držani u fabrici metala zato što su
15 optuženi i zato što nije bilo nekih bezbednosnih razloga, već
16 da je to -- i da je -- odn. da je zbog bezbednosnih razloga
17 bilo apsolutno neophodno da oni budu zatvoreni.

18 U određenim aspektima njihovih iskaza, vidimo koje su --
19 koja su bila njihova lična saznanja, a onda imamo određene
20 druge aspekte i potiču iz drugih izvora. Tužilaštvo se
21 izjasnilo u pogledu toga, u stavu 83 svog podneska.

22 Iz mere opreza, zamolila bih da pređemo na poluzatvorenu
23 sednicu.

24 SUDIJA PICARD: [Prevod] Molim poluzatvorenu sednicu.

25 [Poluzatvorena sednica]

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17 [Javna sednica]

18 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Časni sude, sada smo na javnoj
19 sednici.

20 GĐA CLANTON: [Prevod] U pitanju se pokreće jedna tema
21 koju treba istaći. Činjenica da su zatvorenici držani u maju i
22 junu 1999. u fabrici metala u Kukešu. To je konstatovano u
23 presudi. Veliki broj dokaza predloženih na suđenju, pokazuju
24 kako je izgledala fabrika metala i ko su bila lica koja su
25 tamo bila zatvorena.

1 Osim toga, presuđene činjenice 51, 53, 55, opisuju kako
2 je promenjena namena objekta i potvrđuju da je devet lica bilo
3 zatvoreno. Možda čini -- možda deluje prozaično da se pominju
4 te presuđene činjenice, ali osim u jednom slučaju, pripadnici
5 OVK su bili prisutni u fabrici metala u Kukešu, i porekli su
6 da su imali bilo kakva saznanja o postojanju te zgrade, niti -
7 - i o tome da su tamo bili zatvorenici.

8 Juče, tokom uvodne -- uvodnog izlaganja, moj kolega je
9 ukratko govorio o tome, kako su pripadnici OVK radili u
10 fabrici metala u Kukešu, pozvao se na izjave svedoka koju --
11 odbrane, koji nisu bili kredibli [sic] u pogledu nekih običnih
12 činjeničnih stvari, poput toga kako je izgledala zgrada itd.
13 To je detaljno objašnjeno u našem odgovoru u vezi sa žalbenim
14 razlogom 10, u stavovima 188 do 196. Nekoliko tih svedoka
15 radili su u toj fabrici nekoliko meseci, a nisu hteli da
16 priznaju ni osnovne neke činjenice, a kamoli da priznaju da su
17 nešto znali o zatvoreniciima.

18 Molim da sada opet pređemo na poluzatvorenu sednicu.

19 SUDIJA PICARD: [Prevod] Molim poluzatvorenu sednicu.

20 [Poluzatvorena sednica]

21 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

22

23

24

25

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12 [Javna sednica]

13 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Sad smo na javnoj sednici.

14 GĐA CLANTON: [Prevod] Pomenula sam tog svedoka i druge

15 pripadnike OVK, kako bih rekla da u ovom slučaju pripadnici

16 OVK, koji su takođe bili prisutni u toj vojnoj bazi u fabrici

17 metala, nisu hteli da daju iskaz u kom govore o zatočeništvu.

18 Pretresni panel nije mogao da se osloni na te iskaze, osim na

19 iskaze zatvorenika i članove njihove porodice, kako bi

20 utvrdili da li su postojale bezbednosne pretnje za bilo kog --

21 kada je reč o bilo kom od zatvorenika.

22 Da zaključim, pozivam se stavove 96, 97 prvostepene

23 presude. Tu je panel zaključio da stalno prisutna klima,

24 atmosfera zastrašivanja svedoka na Kosovu važi takođe i za one

25 koji su potencijalni svedoci i članove njihovih [sic] --

1 njihovih porodica, kao i uopštena lica koja su dala iskaz o
2 krivičnim delima koja su, kako se tvrdi, izvršili pripadnici,
3 bivši pripadnici OVK. Panel govori o vidnom uticaju tog
4 faktora na određene svedoke. Taj faktor mora da se uzme u
5 obzir kada govorimo o izvoru iskaza i dokaza koji su predloženi
6 u ovom predmetu.

7 I preći ću na sledeće pitanje.

8 To je treće pitanje sudije Ambosa. Ono je hipotetičke
9 prirode. Tu se kaže:

10 "U slučaju oružanog sukoba kao što je bio ovaj, nije li
11 moguće da jedna strana u po -- u sukobu smatra da druga strana
12 se služi licima, kako bi špijunilara [sic] -- špijunirala svog
13 neprijatelja. Da li je za vas ovakva situacija prihvatljiva u
14 oružanom sukobu i ukoliko jeste, da li je moguće da jedno
15 lice, možda pogrešno smatra, da lice s druge strane, a koje je
16 zatvoreno je možda špijun. U ovom scenariju, ukoliko je ovaj
17 scenario moguć."

18 Mislim da je ovo pitanje iz dva dela.

19 Da, jeste. Moguće da jedna strana sukoba smatra da druga
20 strana se služi licima kako bi je špijunirala. Juče sam se
21 pozvala na činjenicu da diverzija i špijuniranje jesu
22 situacije koje mogu predstavljati bezbednosnu pretnju koja
23 opravdava zatvaranje lica.

24 Jeste moguće s druge strane, da neko pogrešno smatra da
25 je zatvoreno lice špijun druge strane. Međutim, ima delova u

1 ovom -- ovim scenarijima koji se i te kako razlikuju u ovom
2 predmetu. Najpre, implicitno se kaže da lica koja mogu bili
3 špijuni, koja -- za koja se pogrešno smatra da su zapravo
4 špijuni druge strane. U ovom slučaju, govorimo o zatvorenicima
5 koji nisu bili borci. Nisu čak bili ni bivši profesionalni
6 vojnici.

7 Imamo zatvorenika koji je bio penzionisani policajac, za
8 koga se tvrdilo da je povezan sa srpskim MUP-om. On je bio
9 običan policajac.

10 To kažem zato što postoje činjenične razlike između ovih
11 scenarija i sudska praksa pokazuje da biti voj -- lice koje je
12 vojno sposobno u smislu kol'ko [kao što je prevedeno] je
13 staro, ili koja, kojoj pripada suprotnoj političkoj -- ima
14 suprotna politička stanovišta nije dovoljni osnov da bi se
15 zaključilo da to lice predstavlja bezbednosnu pretnju i to
16 piše u presudi u stavovima 567, 576 i 577.

17 Takođe, ne može lice biti -- ne može se neki civil
18 zatvoriti pod sumnjom da ukoliko je ostavljen na slobodi, može
19 teoretski da pruži podršku suprotnoj stani i potkopa
20 bezbednost strane koja ga je zatvorila na kraju.

21 Zatvorenici nisu bili obavešteni o optužbama za
22 špijuniranje. Ukoliko se od lica traži da prizna da je imao
23 prijateljske odnose sa Srbima, šta to dokazuje? Ukoliko je
24 neko bio u kontaktu i imao odnose sa jednom etničkom grupom,
25 to nije odlučujući faktor kad se odlučuje koji je bezbednosni

1 profil datog lica.

2 PREVODILAC: [Prevod] Prevodioci napominju da govornik
3 čita govor koji prevodioci nisu dobili. Teško je pratiti.

4 GĐA CLANTON: [Prevod] Greške se mogu temeljiti i na
5 ozbiljnim informacijama za koje se na kraju pokaže da su bile
6 pogrešne, a mogu se temeljiti i na neuverljivim, izmišljenim
7 razlozima. Neuverljivo je smatrati da su zatvorenici bili
8 komandanti srpskih snaga, ili da su na drugi način bili
9 upleteni u aktivnosti koje su predstavljale ob -- ozbiljnu
10 pretnju po OVK.

11 I htela bih još nešto da kažem.

12 Svesna sam koliko je sati, da li mogu da dobijem pet
13 dodatnih minuta?

14 SUDIJA PICARD: [Prevod] Pa, teško da možemo da vam
15 odobrimo dodatno vreme, pošto smo danas skučeni sa rasporedom.
16 Pokušajte ako možete da završite u predviđenom vremenu.

17 GĐA CLANTON: [Prevod] Hvala.

18 Onda ću samo ukratko napomenuti da čak i ukoliko je
19 prvobitna odluka da se lice liši slobode bila zakonita, strana
20 koja liši dato lice slobode je u obavezi da ustanovi kakve su
21 lične prilike tog lica, pre nego što donese odluku o
22 produženju pritvora.

23 Časni sude, pozivam se na drugostepenu presudu u predmetu
24 Delalić, u kojoj se diskutuje o tome, koliko je razumno --
25 koli -- koliko neko može razumno dugo da se zadrži i na koji

1 naćin ono lice koje liši slobode, onaj organ koji liši slobode
2 drugo lice, treba to da oceni.

3 Ćinjenićno stanje u ovom predmetu pokazuje, da su neki od
4 zatvorenika bili lišeni slobode tokom više nedelja. Bili su
5 premlaćivani kada bi pokušali da odgovore na postavljeno
6 pitanje, bili su prisiljeni da pevaju srpske pesme. Ni jedna
7 od tih ćinjenica ne pokazuje da je sprovedena odgovarajuća
8 istraga u predvićenom roku. Te ćinjenice takode ne
9 potkrepljuju zaključak, prema kojem je eventualno došlo do
10 neke legitimne greške i prema kojem se prema zatvorenicima
11 postupalo u skladu sa svim mehanizmima zaštite na koje imaju
12 prevo.

13 Hvala, ćasni sude.

14 SUDIJA PICARD: [Prevod] Hvala.

15 G. DE MINICIS: [Prevod] Dobro jutro, ćasni sude. Pokušaću
16 da sada odgovorim na pitanja koje su postavile sudiје Ambos i
17 Jorgensen. Pokušaću da to uradimo u narednih osam minuta.
18 Moćda ću zamoliti za još neka dodatna dva minuta, tako da će
19 moje ukupno izlaganje trajati deset minuta.

20 Sudijo Ambos, juće ste postavili pitanje u vezi sa
21 udrućenim zloćinaćkim poduhvatom iz tri dela. Prvi deo pitanja
22 se odnosio na to, da li mi pretpostavljamo da je ubistvo
23 zatoćenih lica bilo sastavni deo cilja udrućenog zloćinaćkog
24 poduhvata u ovom predmetu i naš stav glasi da. Mi smatramo da
25 je to tako bilo, da je ubistvo, odn. ubijanje zatvorenih lica

1 bilo sa -- predstavljalo sastavni deo udruženog zločinačkog
2 poduhvata u ovom predmetu i to smatramo iz razloga koji je
3 panel izneo u prvostepenoj presudi, stavovi 1016 do 1023.

4 Drugi deo vašeg pitanja odnosio se na umišljaj u
5 udruženom zločinačkom poduhvatu u odnosu na krivična dela koja
6 su u sastavu zajedničkog cilja. Vi ste pitali. Umišljaj koji
7 je potreban za neko konkretno ubistvo, da li je taj umišljaj
8 isti kao i opšti umišljaj, opšti cilj udruženog zločinačkog
9 poduhvata. Tako barem ja rezimiram vaše pitanje.

10 Naš odgovor glasi, da kada je u pitanju zajednički
11 zločinački cilj, uslov da se to dokaže je isti kao uslov za
12 dokazivanje krivičnih dela u sastavu udruženog zločinačkog
13 poduhvata. Dakle, umišljaj za krivična dela koja su deo
14 udruženog zločinačkog poduhvata je isti kao za ta pojedinačka
15 krivična dela. Takav zaključak proističe iz bukvalnog
16 tumačenja sudske prakse. Po sudskoj praksi, neophodno je da
17 učesnik -- da svaki učesnik u UZP-u, ima umišljaj da se izvrše
18 krivična dela koja su u sastavu zajedničkog pala [sic]. To na
19 primer stoji u drugostepenoj presudi u predmetu Brđanin, stav
20 430 ili u drugostepenoj presudi u predmetu Stanišić i
21 Simatović, stav 77. To takođe proističe iz uslova da učesnici
22 u UZP-u, moraju da dele umišljaj glavnih izvršilaca. Takav
23 pravni stav naći ćemo u drugostepenoj presudi u predmetu
24 Kvočka, stav 110, govorimo o slučajevima kada postoji razlika
25 između glavnih izvršilaca i drugih pripadnika, učesnika u UZP-

1 u.

2 Postoji dakle uslov, da zajednički plan podrazumeva, ili
3 sa sobom nosi izvršenje konkretnih krivičnih dela i potrebno
4 je dakle da učesnici u UZP-u imaju odgovarajući umišljaj za ta
5 krivična dela koja su sastavni deo zajedničkog plana. Tako da
6 u stvari postoji znak jednakosti između opšteg umišljaja za
7 UZP i umišljaja za pojedinačna krivična dela izvršena u sklopu
8 UZP-a.

9 Sudska praska je vrlo dosledna i u pogledu toga, da se
10 zaključak o zajedničkom planu može izvesti na osnovu toga, što
11 više lica zajednička dejstvuje, kako bi sprovelo -- sprovela
12 za -- udruženi zločinački poduhvat. Takav stav se iznosi u
13 drugostepenoj presudi u predmetu Tadić, stav 227, ili u
14 drugostepenoj presudi u predmetu Brđanin, stav 430.

15 U ovom predmetu, panel je ispravno utvrdio da je ubistvo
16 bilo sastavni deo zajedničkog plana i to na osnovu radnji i
17 izjava učesnika u UZP-u. Rezime zaključaka veća nalazi se u
18 stavovima 116 i 1019 prvostepene presude. Radnje na koje
19 mislim, obuhvataju na primer činjenicu da su izvršioci dela od
20 4. juna 1999. godine nastavili da zlostavljaju žrtvu ubistva
21 uprkos tome, što je žrtva uveliko krvarila od stralne rane
22 koja joj je naneta. Stav 1016 prvostepene presude.

23 Mi smatramo da se panel na dokaze s tim u vezi takođe
24 pravilno oslonio, kako bi zaključio da je g. Shala postupao sa
25 odgovarajućim subjektivnim stanjem svesti, sa odgovarajućom

1 *mens rea* za ubistvo. To stoji u stavovima 1034 -- to stoji u
2 stavu 1034 prvostepene presude. Dakle, i to još jednom
3 pokazuje da vrlo često dolazi do potpunog podudaranja između
4 opšte namere, opšteg umišljaja u okviru UZP-a i umišljaja za
5 pojedina krivična dela izvršena u okviru UZP-a.

6 Kada je reč o pojedinačnim krivičnim delima koja se
7 izvršavaju u izvršenju zajedničkog cilja, neophodno je
8 utvrditi da učesnici u UZP-u imaju odgovarajući umišljaj.

9 Dozvolite da vam dam jednu referencu. U pitanju je
10 drugostepena presuda u predmetu 002/1909 2007/ECC/SC od 23.
11 novembra 2016. godine, stavovi 1054, 1055.

12 Na primer, kada je u pitanju ubistvo, uslov za *mens reu*,
13 za subjektivno obeležje krivičnog dela kako stoji u toj
14 drugostepenoj presudi, je ispunjen u slučaju kada optuženi ima
15 direktni umišljaj, a i u slučajevima kada je optuženi znao da
16 postoji znatna verovatnoća da će biti izvršeno ubu [sic] --
17 ubistvo u sklopu ostvarenja zajedničkog cilja.

18 U ovom predmetu, predmetu protiv g. Shale, panel je
19 zaključio da su učesnici u UZP-u, delili zajednički cilj, da
20 proizvoljno lišavaju slobode, ispituju, muče i ubijaju
21 zatvorenike u fabrici metala u Kukešu. Njihove žtve su bili
22 svi za koje su oni smatrali da sarađuju ili da se druže, ili
23 da su simpatizeri sprskih nadležnih organa. Takođe su među
24 žrtvama bili oni za koje su smatrali da ne podržavaju u
25 dovoljnoj meri delatnosti OVK. To je prvostepena presuda, stav

1 1024.

2 Kao što vam je svakako jasno, u ovom predmetu se
3 zajednički cilj definiše kao kažnjiv po sebi, tako da je
4 analiza umišljaja, odn. subjektivnog obeležja ista i za UZP i
5 za pojedinačna krivična dela.

6 Zaključiću jednom opaskom u vezi sa nekim što je odbrana
7 juče izjavila. Oni kažu da postoji uslov, da učesnici u UZP-u
8 dele umišljaj, da se izvrši ubistvo nekog konkretnog
9 pojedinca, ako govorimo o krivičnom delu ubistva. Međutim,
10 takav uslov ne postoji u sudskoj praksi. Ne postoji uslov da
11 učesnici u UZP-u dele nameru da izvrše neko konkretno
12 pojedinačno krivično delo, na primer ubistvo nekog konkretnog
13 lica. Mi smatram [kao što je prevedeno] da je to takođe jasno
14 i na osnovu drugostepene presude u predmetu Brđanin, da bi
15 nastala odgovornost za učestvovanje u UZP-u, mora da postoji
16 dogovor između dva ili više lica, da će biti izvršeno neko
17 krivično delo koje je po važećim zakonima i propisima
18 kažnjivo. To stoji u stavu 390 drugostepene presude u predmetu
19 Brđanin.

20 Sada ću preći na poslednji deo pitanja koji ste
21 postavili, sudijo, a koji se odnosi na naše shvatanje
22 direktnog i eventualnog umišljaja.

23 Po našem mišljenju, u sklapu ove diskusije, eventualni
24 umišljaj je umišljaj kakav se opisuje u drugom delu definicije
25 subjektivnog obeležja krivičnog dela ubistva, kojeg se

1 prvestepeni panel pridržavao u stavu 987 presude. Naime,
2 umišljaj je eventualan, kada je izvršilac mogao razumno da
3 predvidi, da će hotimično nanošenje teških telesnih povreda,
4 ili uskraćivanje recimo zdravstvene nege, dovesti do smrtnog
5 ishoda. Takav stav je jasno utvrđen u sudskoj praksi. Primera
6 radi, mogu da navedem, prvostepenu presudu u predmetu
7 Karadžić, stav 448, zatim prvostepenu pre -- presudu u
8 predmetu Hadžihasanović i Kubura i u predmetu Delić, stav 48,
9 prvostepenu presudu u predmetu Stakić, stav 587 i 616,
10 prvostepenu presudu u predmetu Perišić, stav 104. Sve su to
11 predmeti sa MKSJ-a.

12 Da je takvo stanje svesti dovoljno da se ispuni uslov za
13 subjektivno obeležje krivičnog dela ubistva, takođe pokazuju i
14 one presude u kojima se ne uvodi razlika između direktnog i
15 eventualnog umišljaja. Što znači, da su kriterijumi isti.

16 Pozivam se na primer na predmet Akayesu sa Međunarodnog
17 krivičnog suda za Ruandu, prvostepena presuda, stav 589.

18 Ovim se završava moj odgovor na vaše pitanje, osim
19 ukoliko nemate neka dodatna potpitanja.

20 SUDIJA AMBOS: [Prevod] Hvala vam na odgovoru. Samo želim
21 nešto da razjasnimo. Da li vi kažete da je postojao dvostruki
22 umišljaj i kada kažem dvostruki umišljaj, mislim na sledeće.
23 Dakle, postoji umišljaj kada je u pitanju zajednički cilj
24 udruženog zločinačkog poduhvata, UZP-a, vi ste pripadnik UZP-a
25 prve kategorije i dakle morate da imate odgovarajuće stanje

1 svesti, u pogledu zajedničkog cilja. To je dakle prvi
2 umišljaj. Da li me pratite?

3 G. DE MINICIS: [Prevod] Da.

4 SUDIJA AMBOS: [Prevod] A, onda, eventualno može da
5 postoji i drugi umišljaj u vezi sa nekim drugim krivičnim
6 delom, kao što je na primer ubistvo. Koliko ja shvatam vašu
7 argumentaciju, u takvom slučaju postoji dvostruki umišljaj,
8 ali sam malo zbunjen u pogledu sledećeg. Ako imamo situaciju
9 gde postoji udruženi zločinački poduhvat prve kategorije, a to
10 je u ovom predmetu zaključilo prvostepeno veće, i imamo UZP
11 koji obuhvata ubistvo. Dakle, vi ste učesnik u UZP-u. To znači
12 da vi takođe -- te imate umišljaj za ostvarenje zajedničkog
13 cilja i umišljaj za ubistvo, ali umišljaj za ubistvo je
14 dovoljan po sebi da bi se neko smatrao odgovornim za ubistvo.
15 Nije neophodno da postoji još jedan umišljaj.

16 Da li razumete u čemu je problem? Dakle, ovde mi kažemo
17 da postoje dva umišljaja, jedan umišljaj koji se odnosi na UZP
18 1 koji obuhvata ubistvo, a onda s druge strane, imamo umišljaj
19 za ubistvo, ali taj umišljaj je već obuhvaćen u onom prvom
20 umišljaju za UZP prve kategorije. Da li me shvatate?

21 G. DE MINICIS: [Prevod] Da, časni sude. I hvala vam što
22 ste mi omogućili da to razjasnim.

23 Pre svega, kada je u pitanju umišljaj, činjenica da je g.
24 Shala imao umišljaj da izvrši ubistvo kao učesnik u UZP-u,
25 zaključak o tome se izvodi na osnovu činjenice da je on imao

1 umišljaj da ubije konkretno lice, tako da u tom smislu imamo
2 preklapanje umišljaja.

3 E, sad, kada je reč o dvostrukim uslovima, da li postoji
4 uslov da se dokaže umišljaj u pogledu zajedničkog cilja, to
5 sve zavisi od slučaja do slučaja. Zavisi na koji način se
6 formuliše zajednički cilj. Ponekad, zajednički cilj ne može da
7 -- ne mora da bude kažnjiv sam po sebi.

8 SUDIJA AMBOS: [Prevod] Da, ali nemojmo ići u hipotetičke
9 slučajeve, da govorimo o ovom konkretnom predmetu.

10 Prvostepeno veće kaže u stavu 1024 presude, da zajednički
11 cilj, da cilj, zajednički cilj udruženog zločinačkog poduhvata
12 obuhvata ubistvo.

13 Dobro. Da krenemo od pretpostavke da je taj zaključak
14 tačan. U takvoj situaciji ja sam učesnik u UZP-u 1 i imam
15 između ostalog umišljaj i da se u okviru UZP-a izvrši ubistvo,
16 ali onda mi ne treba još jedan umišljaj za konkretno ubistvo.
17 Dovoljan je onaj prvi umišljaj. Ne trebaju dva umišljaja. Da
18 li me pratite, da li me razumete? To jeste problematično.

19 G. DE MINICIS: [Prevod] Razumem, časni sude.

20 Dozvolite mi samo trenutak. Časni sude, u ovom predmetu,
21 umišljaj je jedan te isti. U većim predmetima sa više
22 saoptuženih, situacija može biti drugačija, ali u ovom
23 predmetu, postoji jedan te isti umišljaj. G. Shala je
24 neosporno imao umišljaj da ubije žrtvu ubistva, a to već po
25 sebi postavlja dokaz da je on imao umišljaj da ubistvo bude

1 deo zajedničkog cilja udruženog zločinačkog poduhvata.

2 SUDIJA AMBOS: [Prevod] Hvala lepo.

3 G. DE MINICIS: [Prevod] Izvinjavam se, časni sude. Ja sam
4 seo maločas nehotice da odgovorim na pitanje sudkinje
5 Jorgensen.

6 Vaše pitanje se odnosi na naše tumačenje pravila 144
7 pravilnika. I konkretno pitate kakav je naš stav u pogledu
8 toga, da li svedočenja svedoka koji nisu podvrgnuti unakrsnom
9 ispitivanju i nisu svedočili uživo, da li na osnovu takvih
10 svedočenja može da se događa neki konkretni događaj, pod
11 uslovom da je taj događaja jedan u nizu događaja, koji onda
12 postavljaju -- predstavljaju osnov za izricanje osuđujuće
13 presude za neko konkretno krivično delo, na primer, mučenje
14 ili ubistvo ili proizvoljno lišenje slobode. Da li sam vas
15 pravilno shvatio?

16 SUDIJA JORGENSEN: [Prevod] Da. I pozvala sam se konkretno
17 na predmete Karadžić i popović.

18 G. DE MINICIS: [Prevod] Časni sude, po našem mišljenju
19 prema međuna -- prema sudskoj praksi, između naravno krivičnog
20 prava i međunarodnog humanitarnog prava, postoji mogućnost da
21 se izvedu zaključci o krivici na osnovu jednog pojedinačnog
22 događaja, i to na osnovu svedočenja, odn. iskaza koji nisu
23 podvrgnuti unakrsnom ispitivanju. Da razvijem malo svoju tezu.

24 Imamo na primer drugostepene presude u predmetima
25 Đorđević, Popović i Karadžić. Tu se MKSJ držao načela, da

1 jedan jedini događaj može da se utvrdi, može da se smatra
2 dokazanim, na osnovu iskaza koji nije potvrđen unakrsnom
3 ispitivanju, pod pretpostavkom da postoje potkrepljujući
4 dokazi. Međutim, ta analiza u tim predmetima sa MKSJ-a je
5 takođe bila povezana sa činjeničnim stanjem u tim predmetima.
6 To prema ovim savadima [sic] sve -- prema ovim presudama može
7 da se uradi na različite načine, na primer u obliku presuđenih
8 činjenica. One mogu da potkrepljuju taj neispitani iskaz
9 jednog jedinog svedoka, ili mogu da se kao potkrepljujući
10 dokazi, predоче dokazi koji ukazuju na obrazac ponašanja. Tu
11 se na primer pozivam na drugostepenu presudu u predmetu
12 Popović, stav 104, na drugostepenu presudu u predmetu
13 Karadžić, stavovi 457 i 459 i u predmetu Đorđević, takođe
14 drugostepena presuda, stav 808.

15 E sad, kako to načelo primeniti u praksi. Imamo na primer
16 svedočenje [BRISANO] koji je izjavio da su sva lica zatvorena
17 u sobi 1, bila pretu -- pretučena i to potkrepljuje druga
18 svedočenja koja su dokaze prihvaćana [kao što je prevedeno] po
19 pravilo 153 i 155 i smatramo da je u takvim okolnostima sasvim
20 legitimno osloniti se na pismene dokaze.

21 Dodaću da prilika koju je odbrana imala da unakrsno
22 ispita svedoke, kao što su [BRISANO] i [BRISANO], a oni su bili
23 zatvoreni u isto vreme sa svedocima čiji su iskazi usvojeni u
24 pismenoj formi i zatvorila su ih ista lica na istoj lokaciji,
25 to je takođe faktor koji treba uzeti u obzir i koji

1 uspostavlja ravnotežu. Dakle, to je nešto što je panel trebalo
2 da uzme u obzir prilikom ocenjivanja pouzdanosti pismenih
3 dokaza i da li se na njih može osloniti i da li je to
4 prikladno.

5 I najzad, časni sude, zaključio bih time što bih rekao da
6 u svakom slučaju pravilo 144 sadrži zabranu korišćenja dokaza
7 koji nisu bili podvrgnuti unakrsnom ispitivanju, kao jedine
8 ili odlučujuće osnove za izricanje osuđujuće presude. To je u
9 skladu sa sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava koji
10 definiše "odlučujuće" dokaze, kao one koji imaju takvu važnost
11 i značaj, da mogu presudno uticati na ishod određenog
12 predmeta. Na primer je to u najskorije vreme potvrđeno u
13 predmetu [prevodioci nisu čuli ime žalioca], protiv Albanije
14 23369/16 u stavu 99.

15 Tako da je to okvir u kome bi trebalo, časni sude, da
16 ocenite, da li je pretresni panel ispravno postupio kada se
17 oslonio na dokaze po pravilu 153 i 155, odn. svedoke koji su
18 svedočili u skladu s tim pravilima. Po našem mišljenju, to je
19 bilo sasvim legitimno i zakonito i to je odraženo i u presudi,
20 gde je navedeno na koje dokaze su se oni oslanjali.

21 SUDIJA JORGENSEN: [Prevod] Hvala. To je bilo od pomoći.

22 SUDIJA PICARD: [Prevod] Hvala.

23 Sada pozivam zastupnika žrtava da iznese svoj odgovor.
24 Imate jedan sat na raspolaganju.

25 G. LAWS: [Prevod] Hvala, časni sude. Počecu time što ću

1 reći, da je za žrtve u ovom predmetu ova rasprava još jedna
2 prekretnica u njihovom dugom i napornom nastojanju da dođu do
3 pravde.

4 Tokom suđenja, a i tokom iznošenja završnih reči, kao i u
5 žalbenom podnesku, odbrana je odlučila da kritikuje žrtve koje
6 su svedočile u ovom predmetu. Odbrana ih je etiketirala kao
7 ljude koji su nepouzdati ili ne govore istinu. Oni su takođe
8 juče uložili znatne napore da ostvare isti taj cilj. Mi
9 odbacujemo te kritike, kao što ih je i pretresni panel I
10 odbacio.

11 U ime žrtava, želimo da kažemo sasvim jasno i da pri tome
12 i naglasimo, da se pokazalo da su njihovi iskazi istiniti, a
13 da su sudijske ispravno postupile, kada su ih kao takve i
14 prihvatile.

15 Mi smo u pismenoj formi uz dosta detalja odgovorili na
16 argumentaciju odbrane koja se odnosi na žrtve i to ne bismo
17 želeli da detaljno ponavljamo danas. Nešto od toga ćemo morati
18 da dotaknemo.

19 Ali, naše generalno izjašnjenje glasi, da u žalbenim
20 navodima na koje odgovaramo, nema ničega što bi izbliza moglo
21 da utiče na presudu koju je pretresni panel doneo u ovom
22 predmetu ili da je obesnaži. Naprotiv, prvostepena presuda u
23 ovom predmetu je rezultat brižljive i pravične analize, gde je
24 sa odgovarajućom iznijansiranim analizom detalja, iznet osnov
25 za zaključke pretresnog panela.

1 Mi uopšte nećemo iscrpno iznositi ono što smo u pismenoj
2 formi izneli u odgovor na žalbene navode 4 i 7. Ja ću vam
3 danas nešto reći u vezi sa žalbenim navodom 6, a moja
4 kozastupnica gđa Radziejowska će vam se obratiti u vezi sa
5 žalbenim navodom 14, a to je žalba protiv kazne i odgovoriti
6 na vaše pitanje u vezi sa relevantnošću odluke Ustavnog suda.

7 Dakle, tako će izgledati naše izlaganje, a ja ću sada
8 odmah preći na ono što odbrana u okviru svog žalbenog navoda 6
9 naziva zloupotrebom diskrecionih ovlašćenja.

10 Odbrana dovodi u pitanje zaključke pretresnog panela i
11 pri tome pokušava da se usredsredi na nedoslednosti i navodne
12 teškoće koje proishode iz dokaza u ovom predmetu. Kao što sam
13 maločas rekao, oni su uložili velike napore u to, da pokušaju
14 da dovedu u pitanje kredibilnost žrtava, da ih optuže da lažu,
15 da su nepouzdana i da na taj način pokušaju da potkopaju
16 njihovo svedočenje.

17 Na suđenju, svi ti naponi odbrane pokazali su se kao
18 sasvim neuspešni. Pretresni panel je eksplicitno prihvatio da
19 su žrtve i pouzdane i kredibilne u pogledu ključnih aspekata
20 ovih predmeta.

21 Posle tog poraza, odbrana je sada rešila da proširi front
22 svog napada, i optužila je sudijske za to što su prihvatile
23 svedočenje žrtava kao istinito. Njihov argument glasi, da su
24 problemi u ovom predmetu takvih razmera, da ni jedan razumni
25 panel ne bi izrekao osuđujuću presudu optuženom i da je pre

1 toga, da -- da je s obzirom na to, ovaj panel svakako morao
2 biti pristrasan. Reference na njihovu navodnu pristrasnost
3 možemo naći u stavovima 80, 93, 112, 196 i 203 u žalbenom
4 podnesku odbrane.

5 Tema koja se stalno ponavlja je da je iz nepoznatih
6 razloga pretresni panel navodno citiram "dao preferencu jednom
7 prikazu događaja", koji ide na ruku žrtvama i tužilaštvu.
8 Nikakva zadovoljavajuća osnova, a još manje neki konkretni
9 dokazi nisu izneti da bi se ta tvrdnja potkrepila.

10 Čini se da se u svojoj argumentaciji odbrana oslanja samo
11 na činjenice da su sudije prihvatile iskaz žrtava i odbacije
12 argumentaciju koju je izneo g. Shala. Imajući to u vidu, takav
13 argument ne može biti uspešan, jer on ne zadovoljava
14 kriterijume koji su uspostavljeni u sudskoj praksi ovog suda i
15 rezimirani u prvoj Mustafinoj žalbi, gde ih je rezimirao ovaj
16 apelacioni panel. Izvinite što ću vam ja sada ponoviti vaše
17 sopstvene reči, ali one glase:

18 "Panel podseća da postoji prezumpcija nepristrasnosti
19 sudija koje su u sastavu pretresnog panela, a na strani koja
20 se žali je da pokuša da to pobije, da pobije tu prezumpciju na
21 osnovu adekvatnih i pouzdanih dokaza."

22 To je stav 40 odluke.

23 Dakle, dokazi moraju biti kako adekvantni, tako i
24 pouzdani, a mi još uvek čekamo da čujemo bilo kakve dokaze
25 koji bi uspeali da pobiju prezumpciju nepristrasnosti, a još

1 pre dokaze koji bi bili adekvatni ili pouzdani.

2 Sada ću preći na te dokaze i na iskaze i na konkretne
3 kritike koje su juče iznete u odnosu na iskaze žrtava. Mi
4 naravno prihvatamo kriterijum iznet u članu 46(5) Zakona, što
5 neću citirati. Upućujemo vas takođe na to da je ta odredba
6 primenjena u stavu 24 žalbene presude u predmetu Mustafa.

7 Dobro je po našem mišljenju početi od analize
8 kredibiliteta pre -- pretresnog panela u vezi sa žalbenim
9 navodim 6(a) koji se odnose ne prvog svedoka.

10 U stavovima 98 Do 118 presude, panel vrlo detaljno
11 analizira kredibilitet svedoka 1 i važno je naglasiti vrlo
12 ubedljivu prirodu te ocene. U toj oceni razmatra se čitav niz
13 različitih dokaznih materijala, na osnovu kojih se postavlja
14 pitanje, da li je svedok TW-01 kredibilan. U stavu 101, panel
15 je utvrdio da je priroda njegovog svedočenja ubedljiva, a da
16 je njegovo držanje bilo uverljivo. Njegov iskaz sadržao je
17 "obilje detalja", a njegovo držanje ih je očigledno takođe
18 impresioniralo. On je ostao "čvrst i dosledan", kako je panel
19 zaključio.

20 Dakle, sadržaj njegovog svedočenja, kao i njegovo držanje
21 u sudnici, impresionirali su sudije u znatnoj meri i to su
22 važni zaključci koje je panel izveo, jer oni predstavljaju
23 osnov za pozitivnu ocenu kredibilnosti svedoka.

24 Ono što je ovde važno jeste mnoštvo materijala koji je
25 bio na rasporalaganju panela, a koji ide u prilog svedočenju

1 svedoka TW-01. Nema svrhe da prođemo kroz sve to, već ću se
2 samo ukratko osvrnuti na odabrane primere. Stav 102,
3 iznijansiranost iskaza svedoka 1, to što je vodio računa da ne
4 optužuje Shalu, kada nije mogao da se priseti pojedinosti
5 nekog događaja, ili toga da li je Shala bio prisutan ili ne.
6 Stav 103. Iskazi drugih svedoka potkrepljuju njegov prikaz
7 događaja i to u znatnoj meri, itd.

8 Sada ću zamoliti da pređemo na poluzatvoreno zasedanje,
9 kako bih mogao da prokomentarišem neka od izjašnjenja koja smo
10 imali prilike da čujemo juče.

11 SUDIJA PICARD: [Prevod] Molim da pređemo na poluzatvoreno
12 zasedanje.

13 [Poluzatvorena sednica]

14 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

[Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

[Javna sednica]

SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Časni sude, sada smo na javnoj sednici.

G. LAWS: [Prevod] Prelazim sada na svedoka 4733, zalbeni navod 6(b). To je analiza pretresnog panela i stavova 179 do 188 i 695. Sasvim je ispravno sve što se navodi u tim stavovima i oni su pomno obrazloženi. Ništa u onome što odbrana navodi, ne umanjuje *meritum* analize pretresnog panela.

Odbrana tvrdi da je pretresni panel prihvatio iskaz svedoka tužilaštva, iako je imao očite [kao što je prevedeno] nedoslednosti. To je argument koji se tiče tog dvostrukog aršina o kom govori odbrana.

U našem odgovoru u stavu 58, mi kažemo da sve nedoslednosti nemaju istu težinu i mi se pozivamo na pravilo

1 139(2) i (6), gde se konkretno govori o nedoslednostima I
2 pretresni panel je u potpunosti preuzeo taj pristup iz
3 pravila.

4 Pređimo sada na svedoka 4733 i na kritike koje su juče
5 iznete.

6 Najpre, kad je reč o identifikaciji, odbrana se
7 usredsredila na tamnu put i pretresni panel se time bavio.
8 Odbrana kaže, na potpuno neprimereni način, kažu što je
9 svakako tačno, da se vremenom izgled čoveka menja i da se
10 tokom godine čovek u izgled [kao što je prevedeno] menja u
11 zavisnosti od doba godine.

12 Ali oni vrlo selektivno citiraju, jer ako pogledamo taj
13 pasus na koji se upućuje, a to je stav 451, tu se govori o
14 više stvari. On je prepoznao g. Shalu na osnovu fotografija
15 koje je video pre rata. O g. Shali se -- go -- su govorili
16 drugi pripadnici OVK u prisustvu svedoka 4733, i o njemu se
17 govorilo kao o čoveku koji ima nadimak Ujku, Vuk i on je i
18 proizvodio zavijanje kao vuk, u prisustvu svedoka 4733, a g.
19 Shala prihvata da je na taj način pozdravljao ljude.

20 Kada je reč o tome da li je svedok 4733 ispravno
21 prepoznao g. Shalu, na strani 26 jučerašnjeg transkripta, kaže
22 se da je tužilac -- da je svedok tužilaštva 9, takođe rekao da
23 je taj čovek, Pjeter Shala došao iz Hrvatske.

24 I kada pogledamo transkript na stranici 1007, vidimo da
25 situacija i nije bila takvo jednostavna. Svedok broj 9 je

1 rekao da je:

2 "Jedan čovek rekao da je on, Shala došao iz Hrvatske
3 ovde. Jedan čovek mi je to rekao."

4 Ako je neko u njegovom selu rekao nešto o Shali na taj
5 način i svedok onda prenese tu informaciju panelu, to uz dužno
6 poštovanje nema nikakvu težinu kada je reč o oceni
7 verodostojnosti svedoka 9.

8 Na strani 25 jučerašnjeg transkripta, branilac je rekao
9 da [BRISANO]

10 [BRISANO]

11 [BRISANO], ali to nije cela priča. [BRISANO]

12 [BRISANO] ali u mestu gde je najpre

13 bio zatvoren, to je on rekao, a to je bilo u mestu koje se
14 zove Romanat i to vidite u stavu 448 prvostepene presude.

15 Sve što je odbrana zapravo rekla, je da je svedok broj 6
16 mislilo da je to bilo u Kukešu, a o tome je bilo reči u
17 kontekstu brojnih ponižavanja i napada koje je pretrpeo svedok
18 4733 i to se potom ticalo i članova njegove porodice, tako da
19 imamo manja odstupanja, ali činjenica je da je član porodice
20 možda pogrešno čuo ili se prisetio mesta, gde je bilo to
21 zlostavljanje, nije opravdanje za tvrdnju da svedok 4733 nije
22 kredibilan.

23 Isto važi kada je reč o kritici koja je upućena na iskaz
24 članova porodice.

25 Pozivam se na stav 64 našeg podneska. Tokom suđenja,

1 odbrana je posebno insistirala na nedoslednostima iskaza
2 članova porodice svedoka 4733. Pozivam se na presude u --
3 stavove 149 i 150.

4 Ako pogledamo žalbeni podnesak odbrane, stav 101, tu se
5 ističu sličnosti koje postoje u njihovom -- njihovim iskazima,
6 što pokazuje da su oni "zajednički uvežbali svedočenje pred
7 sudom koje -- na koje je trebalo da idu", tj. da daju. Juče,
8 da se vratimo na to da je rečeno juče da se priče ne
9 poklapaju.

10 Ako tako pristupimo, onda ni jedna grupa svedoka ne bi
11 mogla da bude prihvaćena kao verodostojna od strane bilo kog
12 presuditelja o činjenicama. Ono što ovo pokazuje, je da ono
13 što se tu desilo je da je iznet uopšteni argument koji nije od
14 pomoći, budući da je osuđen na temelju snažnih verodostojnih
15 svedočenja.

16 Odbrana je kao što sam od početka rekao, je -- sada
17 pokušava da ospori tu osudu, navevši da je -- da su sudije
18 bile pristrasne. Sve što oni zapravo kažu, je da, mora biti da
19 je postojao neki narativ kome je data prednost, jer ni jedan
20 razumni presuditelj o činjenicama, nije mogao izneti zaključak
21 koji je donelo -- koji je doneo panel. Drugim rečima, Shala je
22 najpre lažno optužen, a onda mu je potom presuđeno na lažnim
23 osnovama.

24 Međutim, postoji mnogo jednostavnije objašnjenje od te
25 teorije zavere koju zagovara odbrana, a to je da je panel

1 jednostavno ispravno zaključio, da su prepoznali istinu kad su
2 je čuli i da su mogli da uoče neistine koje su iznete u ime g.
3 Shale.

4 Odbrana se vodi ovom pretpostavkom koja je u potpunosti
5 nepotkrepljena, zato što ne prihvata jednostavno očiglednu
6 činjenicu, a to je da žrtve u svim ključnim aspektima ovog
7 predmeta, jednostavno govore istinu.

8 Ovde postoji narativ kojim se daje prednost, ali to nije
9 slučaj kada se radi o pretresnom panelu I.

10 Tako da pozivamo žalbeni panel da odbaci te žalbene
11 navode.

12 I osim ukoliko nemate neka pitanja, ja bih sada dao reč
13 koleginici, koja će izneti našu argumentaciju u pogledu tačke
14 12 kazne i odgovoriti na vaša pitanja o posledicama odluke
15 panela Ustavnog suda u predmetu Mustafa.

16 GDA RADZIEJOWSKA [Prevod] Ja ću odgovoriti na vaše
17 pitanje u vezi sa 14. žalbenim razlogom odbrane i onda ću
18 odgovoriti na usmenoj -- na usmenu argumentaciju odbrane u
19 pogledu navodnih grešaka prilikom odmeravanja kazne.

20 Vi ste postavili nama pitanje u pogledu toga da li odluka
21 Ustavnog suda u predmetu Mustafa od 17. aprila ove godine se
22 odražava na zaključak pretresnog panela. Odgovor na to pitanje
23 po našem mišljenju je jednostavan. Nema. To je zato što su
24 zaključci pretresnog panela u pogledu kazne, u saglasnosti sa
25 odlukom Ustavnog suda.

I mi se u potpunosti slažemo sa argumentacijom koju je danas iznelo tužilaštvo u vezi sa time. Dopustite mi da sada objasnim naš stav.

Odluka Ustavnog suda u predmetu Mustafa ima dva nivoa. Prvi se odnosi na režim odmeravanja kazne koji je primenljiv pred ovim većima. Ustavni sud je jasno stavio do znanja, a ja ću isklj -- istaći samo ključne zaključke, a to je da Specijalizovana veća podržavaju fundamentalna prava i slobode koja se garantuju ustavom [kao što je prevedeno] sudu, uključujući načelo *lex mitior*. Međutim, oni to rade, oni postupaju u sklonu [sic] -- sklopu autonomog [sic] normativnog okvira Specijalizovanih veća.

Jedini zakon koji obavezuje ovo veće je zakon o Specijalizovanim većima, a načelo *lex mitior* je primenljivo na zakone koji obavezuju Specijalizovano veće.

Na kraju, član 42(2)(a) i (b) Zakona, ne može se shvatiti kao takav da obavezuje specijalizovano veće da primenjuje obim kazne predviđen zakonima koji su bili u predmetno vreme na snazi na Kosovu. Stoga se na čelo *lex mitior* ne primenjuje na članove 44(2)(a) i (b).

Kada se vratimo na pretresnu -- na prvostepenu presudu, vidimo da je pretresni panel ispravno protumačio i prepoznao merodavno pravo, kada je reč o odmeravanju kazne, pretresni panel je ispravno smatrao da maksimalna kazna koja se može izreći je doživotna kazna zatvora i ispravno je prepoznao

zakone koji su merodavni na Kosovu u vreme izvršenja krivičnih dela, kao i kasnije relevantne zakone koji su usvojeni na Kosovu i potom je kasnije zaključio, da je u obavezi da uzme u obzir te zakone, ali da nije u obavezi da se nužno drži tih zakona.

Drugi nivo implikacije odluke Ustavnog suda, odnosi se na novo određivanje kazne g. Mustafe od 10. septembra prošle godine. Konkretno, da li ta nova kazna može biti referentna tačka za ovaj predmet, kao i druge predmete pred Specijalizovanim većima.

Odluka o novoj kazni koja je izrečena g. Mustafi je bila neophodna, zbog odluke Vrhovnog suda po zahtevu Mustafe za zaštitu zakonitosti.

U odluci, Vrhovni sud je zaključio da drugostepena presuda u predmetu Mustafa iz decembra 2023, kada je reč o kazni, je predstavljala kršenje krivičnog zakona po mišljenju Vrhovnog suda, apelacioni panel nije prepoznao da treba uzeti u obzir blaži opseg kazni na osnovu kosovskog Zakona, u skladu sa članom 44, stav (2)(b) Zakona i načelo *lex mitior*.

Međutim, u aprilu ove godine, Ustavni sud je doneo odluku i naveo da zaključci Vrhovnog suda bili pogrešni.

Stoga, uputstvo Vrhovnog suda za apelacioni panel koje iziskuje da se ponovo odluči o kazni g. Mustafe, i da je opseg kazne od 5 do 25 godina bio predviđen Kosovskim zakonikom od 2019. je takođe bilo pogrešno.

1 Nije jasno koja je težina data tom argumentu. Uprkos
2 tome, i uz dužno poštovanje, teško je videti kako druga odluka
3 o kazni izrečenoj g. Mustafi može da bude valjana referentna
4 tačka u ovom predmetu. Naime, u toj odluci je uzet u obzir
5 činilac koji nije trebao da bude uzet u obzir.

6 Kazna koja je izrečena g. Gustafi [kao što je prevedeno]
7 Mustafi u toj odluci, kazna od 15 godina zatvora, ne može da
8 se koristi kao referentna tačka pred Specijalizovanim većima,
9 u protivnom će se neprekidno ponavljati pogrešno tumačenje
10 koje je izneo Vrhovni sud, pogrešno tumačenje zakona.

11 Najzad, Ustavni sud je u svom za -- u svojoj odluci,
12 jasno stavio do znanja, da je u drugostepenoj presudi u
13 predmetu Mustafa iz decembra 2023, netačno protumačen i
14 primenjen zakon merodavan za odmeravanje kazne. Prvostepeno
15 veće u predmetu Shala je dakle ispravno postupilo prativši
16 drugostepenu presudu u predmetu Mustafa iz 2023. godine.

17 Časni sude, sada ću ukratko odgovoriti na deo usmenih
18 izjašnjenja odbrane u vezi sa greškama koje se tiču
19 odmeravanja kazne.

20 Najpre ću se osvrnuti na argument odbrane koji je iznet
21 juče, a odnosi se na član 7 Evropske konvencije o ljudskim
22 pravama [kao što je prevedeno].

23 Odbrana tvrdi da prvostepeni panel nije primenio raspon
24 kazne iz predmetnog vremena i da to predstavlja kršenje prava
25 g. Shale, na osnovu člana 7 konvencije. To stoji na strani 46

1 zapisnika od reda 22 do strane 47, prvog reda.

2 I odbrana je i dalje razradila svoju argumentaciju u vezi
3 sa članom 7 konvencije, nagovestivši sledeće:

4 "Ukoliko smatramo da opseg kazni iz 1999. nije tačan,
5 onda možemo da napravimo jednu još važniju grešku, smatrajući
6 da nije bilo zakona koji predviđaju kaznu za krivična dela za
7 koja je g. Shala oglašen krivi [kao što je prevedeno] u vreme
8 kada su ta krivična dela izvršena."

9 Samo da dodam nešto na odgovor koji je tužilaštvo već
10 pružilo na taj argument. Časni sude, ono što odbrana propušta
11 da napomene u svojoj argumentaciji, jeste da u članu -- u
12 stavu 2, člana 7 Evropske konvencije stoji sledeće:

13 "Ovim članom se ne prejudicira suđenje i kazna izrečena
14 licu zbog radnji i propusta, koji jesu predstavljali krivična
15 dela u vreme kada su izvršena u skladu sa opštim načelima
16 prava koji priznaju civilizovani narodi."

17 Ne možemo dakle da -- ne možemo dakle da prenebregnemo
18 postojanje ove odredbe.

19 Niti možemo da prenebregnemo činjenicu da g. Shala nije
20 osuđen i da mu nije izrečena kazna na osnovu nekadašnjeg
21 Krivičnog zakona bivše Jugoslavije iz 1976. godine. G. Shala
22 je osuđen na osnovu člana 14(1)(c) zakona, u kojem se definišu
23 ratni zločini shodno međunarodnom običajnom pravu. Izrečena mu
24 je kazna na osnovu 44(1), (2) i (5) Zakona.

25 Važno je naglasiti, da se u članu 44(2)(c) Zakona,

1 konkretno govori i upućuje na član 7 konvencije -- Evropske
2 konvencije o ljudskim pravima. Tu se kaže: Specijalizovana
3 veća uzimaju u obzir meru u kojoj je određena radnja ili
4 propust, predstavljala krivično delo u skladu sa opštim
5 pravnim načelima, koje priznaju civilizovani narodi.

6 Časni sude, odbrana greši kada tvrdi, da ukoliko se u
7 slučaju g. Shale ne primeni Krivični zakon bivše Jugoslavije
8 iz 1976, onda su njegova prava ugrožena u skladu sa članom 7
9 Konvencije.

10 Drugo pitanje na koje je odbrana juče skrenula pažnju, a
11 koju ću sada obraditi, odnosi se na tobožnji propust
12 prvostepenog panela, da se postara za to da kazna bude
13 proporcionalna.

14 Odbrana tvrdi, da se taj propust ispoljava tako što je g.
15 Shali izrečena neproporcionalna kazna u odnosu na kazne koje
16 su izrečete [sic] Xhemshitu Krasniqiju, Sabitu Geciju i Salihu
17 Mustafi.

18 Kada je u pitanju kazna izrečenu g. Mustafi, mi smatramo
19 da druga odluka o kazni ne treba da bude referentna tačka za
20 panel iz razloga koje sam prethodno već navela.

21 Što se tiče neproporcionalnosti kazne koja je izrečena g.
22 Shali u odnosu na kazne koje su izrečene Xhemshitu Krasniqiju
23 i Sabitu Geciju, mi tvrdimo da je poređenje koje odbrana
24 predočava, manjkavo i da je to navelo odbranu da izvede
25 pogrešan zaključak.

1 Kako bi se valjano uporedile te dve izrečene kazne, odn.
2 te tri različite izrečene kazne, neophodno je pogledati
3 konkrečna [sic] krivična dela za koja su Xhemshit Krasniqi i
4 Sabit Gaci [kao što je prevedeno] bili oglašeni [kao što je
5 prevedeno] krivim. I treba pogledati pojedinačne kazne koje su
6 izrečene za svaku od tih pojedinačnih krivičnih dela. Za
7 podrobniju analizu tih osuda, pozivam veće da pogleda naš
8 odgovor u odnosu na žalbeni podnesak odbrane, stavove 114 do
9 119.

10 Ali, navešću samo jedan primer. Odbrana ne pominje
11 činjenicu, da ni Xhemshit Krasniqi ni Sabit Geci nisu osuđeni,
12 niti im je izrečena kazna za ubistvo, premda se njihovi
13 predmeti tiču sličnih činjenica, oni nisu osuđeni za ista
14 krivična dela.

15 Ako na valjan način analiziramo pojedinačne kazne koje su
16 izrečene Sabitu i [kao što je prevedeno] Geciju -- kre [sic] -
17 - Xhemshetu [kao što je prevedeno], za svaku tačku optužnice
18 po kojoj su osuđeni, sasvim je jasno, da se ne može izvesti
19 zaključak da je Shala [sic] -- [kao što je prevedeno] izrečena
20 g. Shali neproporcionalna, hirovita ili prekomerna.

21 Časni sude. U zaključku stojimo pri argumentaciji koju
22 smo izneli u našem odgovoru na žalbeni podnesak odbrane.
23 Tražimo od sudskog panela, od apelacionog panela da potvrdi
24 prvostepenu presudu i osudu izrečenu g. Shali u prvom stepenu.

25 Hvala vam.

1 SUDIJA PICARD: [Prevod] Hvala vama.

2 SUDIJA AMBOS: [Prevod] Imam jedno pitanje za gđu
3 Radziejowsku. Nadam se da sam ispravno izgovorio vaše ime.
4 Kažete da apelacioni panel je uzeo u obzir jedan činilac koji
5 nije trebalo da uzme u obzir, kada je doneo svoju drugu odluku
6 o izricanju kazne g. Mustafi.

7 Možete li da nam kažete, koji je to činilac koji
8 apelacioni panel nije trebalo da uzme u obzir?

9 GĐA RADZIEJOWSKA [Prevod] Najblaži opseg kazni na koji je
10 ukazao Vrhovni sud u svojoj odluci. Mislím da je to druga
11 smernica koja je navedena u odluci Vrhovnog suda.

12 No nije bilo neophodno da panel utvrdi koji je najblaži
13 mogući opseg kazni, niti je bilo potrebno da uzme u obzir.

14 SUDIJA AMBOS: [Prevod] Hvala.

15 SUDIJA PICARD: [Prevod] Hvala vam.

16 Sada ćemo napraviti pauzu od dvadeset minuta. Nastavićemo
17 sa radom u 12:10h.

18 --- Pauza u 11:48h

19 --- Nastavak sa radom u 12:13h

20 SUDIJA PICARD: [Prevod] Dobrodošli nazad u sudnicu. Sada
21 će apelacioni panel saslušati repliku g. Shale.

22 Odbrana g. Shale na raspolaganju ima 40 minuta do 12
23 časova i 50 minuta.

24 G. GILISSEN: [Prevod] Veliko hvala, časni sude. Ja ću
25 početi naše izlaganje. Nastaviće g. Aouini, a završiće gđa

Žalbena rasprava (Javna sednica)
Odgovor odbrane

Strana 52

1 Cariolou.

2 Želeo bih da ukažem na nešto o čemu je bilo govora juče.
3 Deluje kao da su juče neki učesnici u postupcu [sic] razumeli
4 reči koje sam ja izgovorio i koje su zabeležene u zapisniku na
5 strani 55, u redovima od 14 do 18. To je referenca iz
6 jučerašnjeg privremenog zapisnika, a u zvaničnoj današnjoj
7 verziji zapisnika, to je strana 75, redovi od 14 do 18. Deluje
8 dakle kao da je neko u sudnici pogrešno shvatio moje --
9 izgleda da su moje reči po -- pogrešno prevedene na albanski.
10 I na to mi je skrenuta pažnja.

11 Zbog toga, časni sude, želim da budem sasvim jasan. Ja
12 nikada nisam rekao, da je g. Shala, kada se preselio u
13 Belgiju, odustao od učestvovanja u nekakvoj kriminalističkoj
14 [kao što je prevedeno] grupi, ili u nekakvim kažnjivim
15 aktivnostima. Ja to nikada nisam rekao, a na osnovu toga su
16 izgleda neki ljudi zaključili da sam ja izjavio da je OVK
17 kriminalna grupa. To naravno nije tačno. Nikad mi to nije ni
18 palo napamet, niti su takve reči izašle iz mojih usta, mora
19 biti jasno da je OVK bila narodnooslobodilačka grupa, koja je
20 omogućila današnje postojanje države Kosovo. Ta grupa nikada
21 nije bila kriminalna niti zločinačka i moram da kažem da je
22 OVK branila stanovništvo od državne agresije i zbog toga je g.
23 Shala ponosan što je bio pripadnik OVK.

24 To sam izjavio i to sada i ponavljam. Kada je otišao u
25 Belgiju, g. Shala je tamo vodio jedan dostojanstven život

1 tokom kojeg je poštovao zakona i ni na koji način nije bio
2 upleten ni u kakva krivična ili nezakonita dela. To je sve što
3 sam ja hteo da kažem. A sada ću preći na nešto drugo na šta
4 želim da ukažem.

5 Časni sude, molim vas da pogledate šta je urađeno u vezi
6 sa UZP-om u drugostepenoj presudi. Kao što znate, UZP,
7 udruženi zločinački poduhvat je vid učestvovanja u izvršenju
8 krivičnog dela. To vam je vrlo dobro poznato, no u svakom
9 slučaju, to ne može biti način da se pripisuje nekome krivična
10 odgovornost. Krivična odgovornost mora biti individualna i
11 može da se pripiše samo licima koja vrše određene radnje sa
12 odgovarajućem umišljajem. Nema ni govora o tome da se nekome
13 prepis -- pripiše krivična odgovornost, tako što će se jednom
14 licu pripisati umišljaj ili namere nekog drugog lica.

15 Šta je utvrđena činjenica? Koja su to dela koja je
16 izvršio g. Shala, a da je to utvrđena činjenica. Kada govorimo
17 o udruženom zločinačkom poduhvatu prve kategorije, nema ni
18 govora o tome da je uslov za krivicu, prihvatanje nečije smrti
19 ili to da postoji opasnost da će neko umreti, u situaciji da
20 je postojao zajednički plan, čiji je g. Shala bio učesnik.

21 Ako potvrdite prvostepenu presudu i tumačenje UZP-a I
22 koje se u toj presudi iznosi, vi ćete postaviti jedan
23 katastrofalni presedan, jer ako to učinite, onda će postati
24 moguće, da se prihvati kao subjektivno obeležje krivična dela
25 ubistva, mogućnost da neko umre i to u okviru UZP-a I.

1 Pa šta je onda sledeće? Da se neko osuđi [kao što je
2 prevedeno] za krivično delo u odsustvu i subjektivnih i
3 obeležej [sic] -- objektivnih obeležja krivičnog dela. To nije
4 u čelu zakonitosti.

5 Ako se budete pridržavali predloga, odn. teza koje su
6 izneli tužilaštvo i stavova koje se iznose u prvostepenoj
7 presudi, kako je onda -- kako su onda krivična dela za ljude
8 1999. godine bila predvidljiva.

9 Zbog toga, uz dužno poštovanje, molim da ukinite [kao što
10 je prevedeno] osuđujuću presudu i da oslobodite g. Shalu po
11 svim tačkama optužnice. Hvala lepo.

12 G. AOUIINI: [Prevod] Hvala, g. Gilissen.

13 Dobar dan, časni sude. Ja ću na kratko replicirati na
14 odgovor mojih cenjenih kolega iz tužilaštva, odgovor koji su
15 izneli juče, što je zabeleženo na stranama 81 do 88
16 transkripta u odgovor na vaše drugo pitanje, časni sude, što
17 se odnosi na žalbeni navod 7, gde ste tražili reference na
18 svedočenje izneto u sudnici u vezi sa zatvaranjem četiri
19 konkretna lica.

20 Ja ću izneti svoju repliku na javnom zasedanju, pokušaću
21 da ne pominjem informacije na osnovu kojih je moguće
22 identifikovati predmetna lica, i zato ću ići istim redosledom
23 kao i tužilaštvo i mislim da će to biti dovoljno jasno na
24 javnom zasedanju.

25 Što se tiče prvog lica koje je tužilaštvo pomenulo. Naše

1 kolege iz tužilaštva pozvale su se na svedoka tužilaštva broj
2 1, ali taj svedok je zaista pomenuo samo ime jednog čoveka i
3 ime njegovog sina, što se može naći na stranama 1433 i 1434.
4 Ostatak nagoveštaja koje je tužilaštvo pokušalo da prikupi,
5 dolazi iz iskaza koji nisu bili podvrgnuti unakrsnom
6 ispitivanju, nemamo prezime, nemamo konkretne informacije koje
7 bi omogućavale tog lica, njegovog sina ili bilo kog od sinova.
8 Njihovo poreklo, odakle oni dolazi, ili druge konkretne
9 informacije, koje bi omogućile da se to konkretno lice
10 identifikuje.

11 To je jasno i kada je reč o drugom licu, a to je jedna od
12 zatvorenica, kako ću je ja nazvati. Tužilaštvo se opet pozvalo
13 na svedoka 1, a on je sasvim apstraktno pomenuo dve sestre iz
14 Đakovice, ne pominjući ni jedno ime. To je zabeleženo na
15 stranama 1565 i 1567, odn. do stran 1657 jučerašnjeg
16 privremenog transkripta.

17 Prvo ime neke zatvorenice pominje se u svedočenju koje
18 nije bilo podvrgnuto unakrsnom ispitivanju. Ne pominje se
19 prezime, ne pominje se ni sestra, ne pominje se ni selo iz
20 koga je to lice, niti fotografije koje bi omogućila
21 identifikaciju. Ništa. Samo pretpostavke, argumenti i
22 sugestije koje je tužilaštvo pokušalo da iznese, čemu nije
23 mesto u ovakvom postupku.

24 Nema mnogo razlike ni kada je reč o trećem licu, a to je
25 svedok 4, i u ovom slučaju, taj svedok nije svedočio uživo, a

1 tužilaštvo upućuje za istog svedoka, svedoka tužilaštva 1. U
2 stvari, [BRISANO]

3 [BRISANO]

4 i on je rekao da [BRISANO] ne [BRISANO], što se može naći na
5 strani transkripta 1908.

6 I da završim sa četvrtim licem, što je kao šlag na tortu.

7 Tužilaštvo je pokušalo da okarakteriše svedočenje u sudnici

8 svedoka 11 koji je tvrdio da je bio zatočen zajedno sa [BRISANO]

9 [BRISANO], kao potkrepljenje navoda koje iznosi ovo lice, ali

10 tokom svedočenja svedoka 11, taj svedok je identifikovao jedno

11 drugo lice svedoka 4733 kao [BRISANO], kada mu je

12 prikazana slika. To se može naći na stranama transkripta 1307

13 do 1309, kao i na strani 1328.

14 Časni sude, to ukazuje na nivo približnosti i rastezanja

15 kojima se ovde bavimo, kao i opasnost od iskaza koji se

16 prihvataju bez unakrsnog ispitivanja kome bi to lice bilo

17 podvrgnuto u sudu. Pretresni panel je i sam u stavu 426 rekao:

18 "Činjenica da je svedok 11 pogrešno verovano da je svedok

19 4733 [BRISANO], zasniva se na onome što je čuo od drugih, a

20 može se objasniti i činjenicom da je bilo nekoliko zatvorenika

21 u fabrici metala u Kukešu koji su bili [BRISANO]

22 [BRISANO], i da ih je on možda pobrkao."

23 Tužilaštvo je juče pokušalo da popuni praznine i da

24 poveže različite niti, pa samo što nije i samo bilo spremno da

25 se upusti u svedočenje, ali časni sude, činjenica da ti

1 navodi, kao i osuđujuća presuda g. Shali za krivična dela
2 izvršena nad ova četiri lica, se zasnivaju samo na iskazima
3 koji su prihvaćeni bez unakrsnog ispitivanja, a oni su
4 neodređeni i sami po sebi nedovoljni.

5 A, sada ću se ukratko osvrnuti na odgovori, koji su danas
6 dati u vezi sa tri pitanja, i zbog toga bi bilo potrebno da
7 pređemo na poluzatvoreno zasedanje.

8 SUDIJA PICARD: [Prevod] Molim poluzatvoreno zasedanje.

9 [Poluzatvorena sednica]

10 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

Žalbena rasprava (Poluzatvorena sednica)
Odgovor odbrane

Strana 58

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

Žalbena rasprava (Poluzatvorena sednica)
Odgovor odbrane

Strana 59

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6 [Javna sednica]

7 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Časni sude, ponovo smo na
8 javnom zasedanju.

9 G. AOUINI: [Prevod] Hvala, časni sude. Sada ću dati reč
10 gđici Cariolou da nastavi naša izjašnjenja i da ih okonča.

11 GĐA CARIOLOU: [Prevod] Dobar dan, časni sude.

12 Imam u vidu koliko je sati. Pokušaću da odgovorim na što
13 više iznetih argumenata i postavljenih pitanja koliko god mogu
14 brže.

15 Pre svega, ponoviću naš stav da nije dovoljno u pravu da
16 se samo tvrdi da su navodni učesnici u UZP-u u Kukešu
17 nameravali da ubiju zatvorenike, uopšteno govoreći, a da je
18 žrtva ubistva bio zatvorenik i da je zbog toga g. Shala, za
19 koga se smatra da je bio učesnik u UZP-u, neko ko je imao
20 umišljaj za ubistvo konkretne žrtve ubistva.

21 Kao što smo juče rekli, potrebno je da postoji saglasnost
22 između *actus reus*-a i *mens rea*-e, kada je reč o konkretnoj
23 svrsi u ovom slučaju, svrha, odn. namera je da se ubije žrtva
24 ubistva.

25 Drugo, od nas se tražilo da kažemo nešto o traženoj *mens*

1 rea-i za ratni zločin ubistva, a juče smo se pozvali na
2 ustaljenu sudsku praksu, što je u skladu sa presudom panel u
3 predmetu Mustafa, koji je prihvatio eventualni umišljaj kao
4 dovoljan za *mens rea*-u ubistvo.

5 Ja bih dodala sledeće: odbrana se ne slaže da je posredni
6 umišljaj dovoljan za nalas, da je izvršeno ubistvo kao ratni
7 zločin, pogotovu ne u datim okolnostima. Prihvatiti eventualni
8 umišljaj kao dovoljan je određeni pravni instrument, da tako
9 kažamo. To je pravni instrument koji je osmišljan da pomogne
10 tužilaštvu da popuni nedostatke u svojoj argumentaciji, kada
11 ne može da pokaže da postoji direktni umišljaj. Isto važi i za
12 UZP kao vid odgovornosti. Kombinacija jednog i drugog u istom
13 predmetu, dovodi u -- dovodi tužilaštvo u položaj da se
14 oslanja na to kao neko pomoćno sredstvo, odn. izvodi neku
15 vrstu akrobacije, da bi izvelo zaključak da postoji dovoljni
16 umišljaj i to je po našem mišljenju nepravilno.

17 U svakom slučaju, argumentacija tužilaštva koja je
18 ponovljena juče i danas, jeste da je g. Shala imao direktni
19 umišljaj da izvrši ubistvo. Čini se da je pretresni panel to
20 prihvatio. Izbor panela, kada je reč o vidu odgovornosti, da
21 bi se izrekla osuda za ubistvo, naime, prva kategorija
22 udruženog zločinačkog poduhvata, zahteva da se pokaže
23 postojanje direktnog umišljanja. Prema tome, u žalbi treba
24 utvrditi da li je shalin umišljaj da se izvrši ubistvo žrtve
25 ubistva, nešto što je u pravnom i činjeničnom smislu dokazano

1 i opravdano. Po našem mišljenju, to nije slučaj.

2 Kao što smo već juče rekli, mora postojati sklad između
3 *actus reus*-a za određeno krivično delo. U ovom slučaju to je
4 panel analizirao u svom zaključku kada je govorio o uzroku
5 smrti i stanja duha, odn. svesti g. Shale. Po našem mišljenju,
6 tu ne postoji sklad i to je dovoljno da se preinači
7 kontroverni zaključak pretresnog panela da je Shala imao
8 umišljaj da 4. juna ubije žrtvu ubistva.

9 Panel je zaključio da je g. Shala imao umišljaj da izvrši
10 ubistvo, otprilike 20. maja, s obzirom na stepen nasilja kome
11 su bili izloženi zatvorenici. Međutim, tog datuma, niko nije
12 protivzakonito ubijen. Mora postojati saglasnost *actus reus*-a
13 i *mens rea*. Tužilaštvo mora pokazati da su se *mens rea* i *actus*
14 *reus* odigrali u isto vreme.

15 Panel je zaključio da g. Shala ima umišljaj da izvrši
16 ubistvo zbog izjave koja mu je pripisana po kojoj je g. Shala
17 rekao jednom drugom zatvoreniku a ne žrtvi ubistva, nekog
18 drugog datuma, a ne datuma kada je umrla žrtva ubistva, da će
19 ga ubiti. Međutim, taj konkretni zatvorenik, W4733, nije umro
20 u Kukešu.

21 I na kraju, panel je zaključio da je g. Shala imao
22 umišljaj za ubistvo zbog njegovog učestvovanja u zlostavljanju
23 žrtve ubistva pošto je prethodno bio očevidac situacije u
24 kojoj je na žrtvu ubistva pucano.

25 Mi ponavljamo da odbrana ne prihvata da je g. Shala bio

1 prisutan kada su žrtvu ubistva zlostavljali ili u nju pucali.
2 Jedini dokaz koji ukazuje na to da je on bio tamo, je
3 kontroverzno svedočenje svedoka, koji je zbog razloga koje smo
4 naširoko obrazložili u našem podnesku, neko koga smatramo
5 nepouzdanim.

6 Ključni elementi moraju da budu prisutni kada je reč o
7 utvrđivanju *actus reus*-a. Dokazi ne podržavaju izvođenje
8 zaključka sa prihvatljivim stepenom sigurnosti, da je Shalino
9 postupanje dokazano i da zadovoljava traženi kriterijum.

10 Ubistvo nije krivično delo koje potpada strogo pod ovaj vid
11 odgovornosti za koji se on tereti.

12 Tužilaštvo je moralo da identifikuje dokaze koje ukazuju
13 na Shalin *mens rea*-u, odn. na njegovo stanje svesti. Ukoliko
14 se usredsredimo na dokaze koji su predloženi i na koje su se
15 oni pozivali i danas, oni sugerišu, odn. oslanjali su se na
16 dokaze, da je žrtva ubistva kada se vratila u sobu u kojoj je
17 bila zatvorena, u neko neodređeno vreme, obilno krvarila.
18 Međutim, Shala nije bio prisutan u toj prostoriji, niti neko
19 tvrdi da je on video da žrtva obilno krvari.

20 Dokazi na koje se oni pozivaju, nisu dovoljni da pokažu
21 sa apsolutnom sigurnošću, kakvo je bilo stanje svesti i to je
22 naš argument.

23 Sada ću preći na pitanje koje je postavio panel u vezi sa
24 odlukom da se osuda ne može zasnivati samo na dokazima koji
25 nisu bili podvrgnuti unakrsnom ispitivanju.

1 Panel je pitao za to, da li su strane u postpuku oslonile
2 na žalbenu presudu u predmetu Popović, i žalbenu presudu u
3 predmetu Karadžić, na koje mi pozivamo u našem podnesku.
4 Tužilaštvo je to danas pogrešno pokazalo.

5 Jer u Đorđeviću, Popoviću i Karadžiću, u žalbenim
6 presudama, ne kaže se da je u redu oslanjati se na dokaze
7 usvojene bez unakrsnog ispitivanja, ukoliko ima nekog
8 potkrepljenja. Ne. U tim izvorima kaže se, pošto su te presude
9 konzistentne, da je potrebno potkrepljenje.

10 I zaista, u tim predmetima je potkrepa bila u čvrstim
11 svedočenjima koji su ukazali na obrazac ponašanja.

12 Skrenula bih na pažnju panela, na stavove 457 i 458,
13 drugostepene presude u predmetu Karadžić, gde se upravo govori
14 o pitanju koje je pokrenuo panel.

15 Kao što je žalbeno veće navelo u tim stavovima i
16 fusnotama u tim pasusima, nema neslaganja u sudskoj praksi.
17 Popović presuda -- presuda iz pre -- Popović odgovara presudi
18 iz Đorđevića i odgovara načelu međunarodnog humanitarnog
19 prava, a to je da se ne može neko osuditi, isključivo ili na
20 osnovu iskaza koji su usvojeni bez unakrsnog ispitivanja u
21 odlučujućoj meri ili isključivo na temelju toga.

22 Tužilaštvo se poziva na stav 103, drugostepene presude
23 Popović. Usporiću. Isto obrazloženje usvojeno je i u
24 drugostepenoj presudi u predmetu para [sic] -- Karadžić.

25 Zatim, stav 103 iz drugostepene presude u predmetu

1 Popović. Žalbeno veće je tu reklo, da mora da proveriti, da li
2 su osude iz predmeta u pre -- iz predmeta Popović i Beara,
3 bili je [kao što je prevedeno] zasnovane u odlučujućoj ili
4 isključivo -- u odlučujućoj meri isključivo na iskazu
5 određenog svedoka [kao što je prevedeno] -- panel treba da
6 razmotri ko je -- koji mehanizmi zaštite postoje.

7 -- takođe i u pravu Velike Britanije, kada je reč o
8 iskazima be -- koji su usvojeni bez unakrsnog ispitivanja. U
9 stavu 156, presude veća iz jednog predmeta u Velikoj Britaniji
10 se kaže, da pored mehanizama zaštite u pogledu dopustivosti
11 svedočenja koje mi nažalost nemamo u ovim postupcima, veliko
12 veće je uzelo u obzir sledeće kada je reč o iskazima bez
13 unakrsnog ispitivanja. Najpre, da su oni zabeleženi u
14 odgovarajućoj formi, pod dva, da ih potkrepljuju dokazi ne
15 jednog, već dva lica koja su unakrsno ispitivana i pod tri,
16 imali smo u tom slučaju i posebnu pritužbu žene pacijenta
17 doktora Al-Khawaya, tako da tu očito [kao što je prevedeno]
18 nije bilo dosluha između svedoka i dakle, njegova pouzdanost
19 je bila ispitana u opsežnom unakrsnom ispitivanju, a to nije
20 slučaj u ovom predmetu. Presuda iz predmeta Al-Khawaya, treba
21 da bude razmotrena u odgovarajućem kontekstu. Presuda iz
22 predmeta Al-Khawaya vodila se presudom Vrhovnog suda Velike
23 Britanije, gde je taj sud odbio da sledi sudsku praksu suda u
24 Strazburu.

25 Drugostepena presuda u predmetu Kadžić [kao što je

1 prevedeno] -- Karadžić, doneta je nakon drugostepene presude u
2 predmetu Al-Khawaya i tu imamo i dva izvojena mišljenja sudija
3 koja su uz tu drugostepenu presudu.

4 Važno je reći, da je žalbeno veće u predmetu Karadžić
5 jednoglasno reklo -- jedno -- sasvim jasno reklo, da se osuda
6 ne može temeljiti na iskazima usvojenim bez unakrsnog
7 ispitivanja. I po našem mišljenju, taj pristup je ispravan.

8 Sada bih se osvrnula na pitanja koja se tiču bezbednosnih
9 pretnja [kao što je prevedeno] i u pogledu onoga što je juče i
10 danas rečano, reći ću da špijuni ne moraju biti borci. Špijuni
11 ne nastoje da otvoreno budu pripadnici druge strane. Špijuni
12 ne moraju biti blizu fronta.

13 I po našem mišljenju, ono što je rečeno, ne odgovara
14 realnosti jednog oružanog sukoba. Izjave zatvorenike --
15 zatvorenika u pogledu toga kako su ispitivani, moraju biti
16 obazrivo sagledane.

17 Kao što smo rekli, u postupcima pred međunarodnim
18 sudovima, takoreći nema nikakvih pravila u pogledu zabrane
19 usvajanja svedočenja. Stoga, činjenica da je izjava zatočenika
20 prihva -- prihvatljiva, nije nešto što je iznenađujuće stoga.
21 Međutim, takvi sve -- takva svedočenja moraju obazrivo biti
22 ocenjena.

23 Isto važi i kada je reč o članovima porodice. Govorimo
24 dakle o optužbama da su neki ljudi bili špijuni. Tužilaštvo
25 kaže, da ta sumnja nije bila razumna, zato što članovi

1 porodice takvog lica su porekli, da su ta lica bili špijuni.

2 Međutim, časni sude, da li bi članovi porodice špijuna uopšte
3 i znali da je njihov voljeni član porodice špijun. Nije li
4 onda razumna mogućnost da oni zapravo uopšte nisu znali da je
5 dato lice špijun.

6 I da pređemo sada na pitanje nezavi -- iskaza koji ne
7 potiču od samih zatvorenika. Pored onoga što smo juče rekli,
8 dodali bismo reči svedoka 10, koji je u sudnici izjavio, da su
9 komandanti u Kukešu istraživali predmete, vodili su istrage u
10 pogledu toga, da li se sumnja da je neko iz Srbije poslat kako
11 bi pribavio informacije. I pozivam se na transkript od 1. maja
12 2023, strane 1051, i 1052 i 1067, gde na poslednjoj strani
13 svedok kaže, da su zatvorenici držani u prostoriji kao
14 osumnjičeni, "kako bi se proverili -- proverilo, da li je
15 Srbija poslala nekoga, kako bi prikupio informacije ili
16 obaveštajne informacije."

17 I još nešto možda manje bitno, svedok 1448 je rekao, kad
18 je reč o ženi zatvoreniku, budući da smo na javnoj sednici
19 neću reći kako se ona zove, koja je ispitivana zato što je
20 navodno imala odnose sa Srbima. Taj svedok takođe kaže, a
21 njegov iskaz potkrepljuje svedok 4733, da ta žena zatvorenica
22 je ispitivana o tome, da li je raspolagala informacijama o
23 mogućim vezama drugih zatvorenika za koje zna, sa Srbima.

24 Neću navoditi nikakva imena u pogledu druga dva
25 zatvorenika, odn. zatvorenice.

1 I na kraju, tužilaštvo govori o različitim činjeničnim
2 okolnostima o predmetima na koje se oni pozivaju u svojim
3 izlaganjima pred panelom.

4 Navešću jedan primer. Očito [kao što je prevedeno] je da
5 su činjenice potpuno drugačije. U predmetu Čelebići, tu
6 govorimo o nezakonitom zatvaranju nekoliko stotina
7 zatvorenika. To je potpuno drugačije od onoga što imamo u ovom
8 predmetu, gde je sam broj zatvorenika za koje se sumnjalo da
9 predstavljaju bezbednosnu pretnju, faktor koji ukazuje na to,
10 da su postojale konkretne optužbe po našem mišljenju protiv
11 njih.

12 Drago nam je što vidimo da je tužilaštvo prihvatilo naša
13 -- naše argumente ozbiljno, odn. da je panel trebao da uzme u
14 obzir dužinu trajanja zatvora i to je prvi put da se prvi put
15 uopšte uzima u obzir trajanje tog zatvaranja.

16 To je nešto o čemu je trebalo da se govori tokom suđenja,
17 ali to nije bio slučaj. Po našem mišljenju, ukoliko panel ne
18 želi da iznese oslobađajuću presudu, onda bi ovo trebalo da se
19 razmotri u suđenju *de novo*, gde će se primeniti primereno
20 zakonodavstvo u pogledu proizvoljnog lišenja slobode u
21 nemeđunarodnom oružanom sukobu.

22 I na kraju, još nekoliko opaski u pogledu odmeravanja
23 kazne. Drugi stav člana 7, odn. optužbe u vezi sa zlo --
24 krivičnim delima i vidovima odgovornosti za koju je osuđen g.
25 Shala i da se kaže da je to bio sastavni deo običnog

1 međunarodnog prava, neprome -- ne menjaju činjenicu na koju
2 smo se mi pozvali u našem žalbenom podnesku, a to su stavovi
3 256 i 260, a to je da mora postojati kazna koja je bila
4 predvidljiva u vreme kada je izvršeno krivično delo.

5 Zatim, da ta kazna je prepoznata, kao što je prepoznato
6 preko -- od strane pretresnog panela, predviđala kaznu od 5 do
7 15 godina, a ovde imamo kaznu od 18 godina.

8 Naš je stav i dalje, da je ovo očito [kao što je
9 prevedeno] kršenja člana 7. Hvala.

10 SUDIJA ANBOS: [Prevod] Imam jedno pitanje u vezi sa UZP-
11 om prve kategorije. Ako pretpostavimo da u ovom slučaju imamo
12 UZP prve kategorije, koji obuhvata i liš -- ubistvo, kao što
13 je potvrdila -- potvrdilo pretresno veće u presudi, zar to
14 onda nije dovoljno da pripadnik UZP-a I poput optuženog, je
15 onda delio nameru ostvarenja zajedničkog cilja, koja obuhvata
16 i ubistvo i da je to onda dovoljno da se to lice osudi za
17 ubistvo.

18 GĐA CARILOU: [Prevod] Mogu li samo da se posavetujem sa
19 kolegama?

20 [Konsultacije odbrane]

21 GĐA CARILOU: [Prevod] Časni sude, po našem mišljenju, to
22 nije dovoljno. Mora postojati umišljaj da se ubije konkretna
23 žrtva od strane optuženog, kako bi po našem mišljenju to bilo
24 dovoljno.

25 SUDIJA ANBOS: [Prevod] Hvala.

1 SUDIJA PICARD: [Prevod] Hvala.

2 I poslednja tačka dnevnog reda je izjava g. Shale.

3 G. Shala, izvolite, imate deset minuta i podsećam vas na
4 ono što sam juče rekla, juče na početku zasedanja, a to je da
5 ne iznosite informacije koje nisu za javnost, osim ukoliko ne
6 zatražite da pređemo na poluzatvorenu ili zatvorenu sednicu.

7 Izvolite, g. Shala.

8 ŽALILAC: [putem video-konferencijske veze] [Prevod] Dobar
9 dan. Neću iznositi nikakve poverljive informacije, zato mi je
10 moj branilac -- zato što se moj branilac već postarao za to.

11 Dali ste mi deset minuta, ali neću iskoristiti svih deset
12 minuta. Verovatno će mi biti dovoljno pet minuta.

13 Najpre želim da kažem, da sve što se desilo i što se meni
14 pripisuje je potpuno netačno i potpuno je lažno. Ja sam osuđen
15 za osamnaest žrtava, i među -- kada je reč o tim žrtvama, svi
16 su živi osim jedne žrtve. Znam da znate na koga mislim. Dakle,
17 i ima još jedna osoba koja je mrtva i samo su dve osobe
18 svedočile protiv mene i koje vi smatrate pouzdanim.

19 Kada je reč o tim žrtvama, ja znam da znate o kome
20 govorim, ali bilo je ljudi koji su učestvovali u [BRISANO]
21 [BRISANO] kao i drugima.

22 [BRISANO] je nešto što se pokazalo da je netačno,
23 ali kako je moguće da se tužilaštvo pozvalo na izjave ta dva
24 lica, kada svi znaju da su oni učestvovali u krivičnim
25 aktivnostima.

1 Nije da ja tražim milost, časni sude, već tražim pravdu.

2 Ja nemam nikakve veze sa ubistvom. Ja ne znam da -- ja nisam
3 ništa znao o tome, sve do 2015, kada sam primio telefo --
4 telefonski poziv. Kako s -- je moguće da sam imao nameru da
5 ubijem neko lice, kada nisam imao nikakve informacije o tom
6 čoveku?

7 I zastupnik žrtava je ranije rekao, govoreći o
8 [BRISANO], znate, [BRISANO]
9 [BRISANO]
10 [BRISANO], ali ja nisam imao
11 nikakva saznanja o tome šta se dešavalo. I meni nije poznato
12 šta se s tim čovekom desilo, ali lice koje je navodno
13 učestvovalo u tome šta se desilo onom čoveku, je zapravo [BRISANO]
14 [BRISANO]
15 [BRISANO]

16 a sam shvatio da je [BRISANO], i ja
17 nisam znao šta se desilo s tim čovekom, jer da sam znao, ja
18 bih [BRISANO]

19 Vi možete razmotriti koja je pouzdanost tih lica. Vidite
20 koliko -- [BRISANO]
21 [BRISANO].

22 Ja vam kažem da nisam kriv za ono za šta me optužujete.
23 Ne kažem da sam anđeo, ali ja nikakve veze nemam sa optužbama
24 koje su iznete meni na teret, niti sa -- niti mi se može ireći
25 kazna koja mi je izrečena.

1 Hvala vam. Molim da budete pravedni prema meni. Nemojte
2 mi dati ni više ni manje. Molim da mi se izrekne kazna koja je
3 pravedna i koju zaslužujem.

4 Hvala.

5 SUDIJA PICARD: [Prevod] Hvala, g. Shala.

6 Time je završen današnji pretres. Htela bih da se
7 zahvalim stranama, učesnicima u postupku i sekretarijatu na
8 radu i takođe bih zahvalila prevodiocima, stenografima, audio-
9 vizuelnim tehničarima i pripadnicima obezbeđenja na njihovoj
10 pomoći.

11 Apelacioni panel će doneti presudu po žalbi g. Shale na
12 prvostepenu presudu blagovremeno.

13 Pretres se prekida.

14 --- Sednica se završava u 13:00 časova

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25